

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " 13.—
za četrť leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V upravnštvu:

Za celo leto naprej . K 22:40
za pol leta " " 11:20
za četrť leta " " 5:60
za en mesec " " 1:90
S pošiljanjem na dom stane na mesec 2 K. Posamezne št. 10 v.

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna poltivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za več ko trikrat " 9 "

V reklamnih noticah stane enostolpna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izvenšči nedelje in praznike ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravnštvu je v Kopitarjevi ulici št. 6. Srečajma naročnino, inserate in reklamacije. Upravnšškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 12 strani.

Komedijs.

Če greš v poletnem času pod Tivoli v Latermanov drevored, tje, kjer razni komedijantari svoje barake, vrtilnjake in panoptike postavljajo, ter kar zona obide, ko vidiš te krvavordeče malarije, ki predstavljajo, kako bestije ljudi mrcvarijo, stari padarji bolnike mesarijo in coprnice zažigajo. Nekaj podobnega so že začeli naši liberalni politiki po našem mestu predstavljati sedaj, ko se približujejo občinske volitve. Ljubljanski meščan je že sit tega večnega psovanja in zbadanja v liberalnih listih, gonja proti S. L. S., stranki dela mu preseda, posebno zadnji medsebojni boji, v katerih so si razni gospodje, vsakovrstne ljubeznjivosti naprej metali, so mu politično življenje tako zagrenili, da se je vdal neki politični le-targiji. To pa liberalcem - prvakom karte meša in sedaj hodi okoli kakor nekda Balovi preroki, glave s perjem ovenčane, toliko, da sami sebe z noži in bodalci ne zbadajo in glasno vpijejo in kličejo svojega boga: Bal, Bal, usliši nas! In sam dr. Tavčar, predstavnik liberalnih misli in idej bo hodil kakor »oglodan berač« (»Narod« št. 395.) okoli od okraja do okraja, od hiše do hiše in bo kadaljubljansko meščanstvo v podobni izsesanega komarja, kateremu je S. L. S. kri izpila. Stvar bi bila res smešna, ako bi ne imela za ljubljansko meščanstvo resnega lica.

Bliža se nam volivni boj in treba je, da napravimo overturo tej komični operi. Vsaka poštena politična stranka ima svoj program, svoja načela, katera razvija pred volivci, katerih koristi zastopa. Liberalna stranka nima niti sen-ce kakega političnega programa. Vsak program ji je odveč, ker ji je v napotje. Vzemite v roke »Narod«! Kakšen kaos, kakšna zmeda. Kar je danes črno, je jutri belo in kar je danes belo, je jutri črno. Nobene doslednosti, nobene jasnosti, ne v gospodarskih, ne v kulturnih, še manj pa v političnih vprašanjih. Nad listkom tista večna pesem o klerikalizmu, pod listkom tista večna melodi-ja: »Ljubim te, ljubim te — nad vse!« Love se od veje do veje, kakor mladi izpeljančki, ki so ušli iz gnezda. Njih pametne misli so kakor pšenično zrno v korcu plev; ves dan iščete predno je najdete! In kadar je najdete, ne izplača iskanja. Ta stranka se zopet ponuja, da

bi vzela v roke vajeti ljubljanskega meščanstva. Njih glavno orožje proti S. L. S. je pa tisto, s katerim sta mahala dr. Tavčar in dr. Triller na shodu 7. novembra v »Mestnem Domu«. Ne bomo ponavljali tistih alegorij in metafor, s katerimi je dr. Tavčar takrat okoli metal, pač pa jih hočemo nekaj navesti za označenje iste politične naivnosti, s katero si upa sedaj liberalna politika zopet na konja pomagati.

Dr. Tavčar je dejal: »S. L. S. Ljubljano pustoši in tepta, uganja proti Ljubljani pravo roparsko politiko. Kranjski klerikalci tirajo meščane kakor jagnjeta v klavnico in bodo prav kmalu razsekali ljubljansko prebivalstvo na drobne kose, s katerimi bodo pognojili občinska in vaška pota po kmečkih občinah. Ljubljana bo postala gospodarska razvalina, kjer bodo kraljevale podgane in pajki. S. L. S. hoče rezati jermena iz kože ljubljanskega davkoplačevalstva«. Grozne stvari se bodo tedaj godile in kaj je krivo teh strašnih, krvavih prizorov? Samo dejstvo, da je sklenila naša delegacija v zadnjem zasedanju deželnega zbora nov cestni zakon, po katerem bo tudi naše mesto zavezano nekaj tisoč kron plačevati. Če upoštevamo to dejstvo, da živi v Ljubljani veliko naših somišljenikov, ki si bodo morali po liberalni paroli sami sebi vrat zaviti, je tako govorjenje smešno. Prepričani smo, da bi bili naši ljudje prvi, ki bi se tak našemu mestu škodujoči politiki po robu postavili. Če pomislimo, da puste dijaštvo, deželno uradništvo in vojaštvo ogromne vsote denarja v mesto, da so meščani, trgovci, obrtniki, tovarne in druga podjetja v veliki meri na odjemalce na deželi navezani, potem je popolnoma naravno, da mora tudi mesto kolikor toliko prispevati k podjetjem, ki so deželi in mestu v korist. Ali ni mestnemu prebivalstvu, ki se rekrutira povečini iz kmečkih slojev, na korist, da ostanejo ti sloji čvrsti in zdravi in da skuša deželna uprava to maso, ki mesta pesnavlja in prenavlja, v nje življenjskih bojih z raznimi gospodarskimi napravami krepko in zdravo ohraniti. Zato je treba vsem takim ljudem, ki zoper koristi prebivalstva na deželi meščanstvo hujskajo, vrata pokazati. Kakor tisti, ki za povzdigo mesta delajo, s tem deželi pomagajo, ravno tako moramo kot škodljivce mesta označiti tiste, ki koristi dežele zanemarjajo. Mesto samo zase, je kolos na ilnatih nogah. Samo od denarja, lepih stavb in parkov in vseh

mogočih sanitarnih naprav, ne živi nobeno mesto. Kar meščan za svoje življenje rabi, je kruh, ki ga more kmet v potu svojega obraza iz zemlje dobiti. Se-verna Amerika, kjer je obrt najbolj razvita, je dovolila pred nedavnim časom 300 milijonov, s katerimi so se napravili prekopi, ki so na ta način ogromne kose zemlje produktivne napravili. In meščanstvo ni niti ust odprlo, dasiravno so se te ogromne svote samo v korist poljedelstva porabile. Zato je obžalovanja vredno, da skušajo liberalni politiki umeten razkol med mestom in deželo napraviti! Tako politiko lahko uganjajo politični samosrajčniki, mi pa mislimo, da je ljubljansko meščanstvo že tako politično zrelo, da bo te liberalne štrene zmešalo.

Drugo, kar ljubljanskim liberalcem pri prihodnjih občinskih volitvah ne-koliko na pot hodi, je pa liberalna proticerkvena in protiverska gonja. Ker je v Ljubljani veliko število žen, ki imajo občinsko volivno pravico in katerim liberalna svobodomiselnost preseda, je zadnjo nedeljo na shodu v št. Jakob-skem okraju eden izmed liberalnih go-vornikov udarjal tudi na versko stru-no, da je tako milo in proseče zadonela: Saj smo vsi verni kristjani! »Narod« vsak pojav krščanske zavesti in krščanskega življenja ožigosa kakor iz-rodek klerikalizma, svobodomiselstvo pa slavi kakor vrhunec vse znanosti in kulture. Vsa krščanska znanost, krščanska organizacija, krščanska politi-ka, krščanske šole, krščanski zakon, krščanska umetnost, je nekaj manj-vrednega, zaostalega. Kje je sploh še kak pojav krščanske zavesti, ki bi ga ne bil »Narod« osmešil in v nič deval. »Saj smo vsi verni kristjani.« To krščanstvo bomo že o primernem času v pravo luč postavili.

Sir Falstaff, v Ljubljani ne bodete več igrali komedije.

Jugoslovanska bodočnost.

(Dopis iz Dalmacije.)

Korak četvorice naših zastopnikov so vsi iskrenomisleči dalmatinski ro-doljubi navdušeno pozdravili. O tem jasno pričajo glasovi pravaškega časopi-sja: »Hrv. Države«, »Krunec«, »Rije-čie«. Naše liberalno srbofilsko časopisje pa je umolknilo kakor mutasto; ako pa kaj spregovori, je to gotovo zopet le nam v prilog. Tako je n. pr. minole dni »Sloboda« pisala o politiki dr. Šu-

steršiča — in veste, kaj mu je zame-rila? Da je neizprosno in neupogljiv. A to je pa ravno ono, kar nam na dr. Šusteršiču najbolj ugaja: saj to so ravo najljepše sposobnosti njegovega po-litičnega značaja.

Temu dogodku pripisujemo vsi ve-liko važnost, ker imamo sedaj v du-najskem parlamentu 22 pravašev, 22 čvrstih, neupogljivih rodoljubov, ki stoje na stališču hrvaškega državnega prava; to je velikega pomena. To je te-melj velike zgradbe ki jo moramo zgraditi Hrvati in Slovenci.

Toda tudi vi Slovenci se morate silno veseliti, da se začenja naša hrvaška politika razvijati analogno z vašo slovensko. To je najboljšje znamenje, a za nas Hrvate najboljši dokaz, da je politika S. L. S., koje vplivu se nikakor ne moremo odtegniti, da je ta politika poštena in narodna.

Upamo, da se na ta način zaceli še ena rana, iz katere krvavi naše narodno telo; in to je razpor med pravaški-mi frakcijami, ki bi zjedinjene pome-njale zjedinjeno Hrvaško. Bratje Slo-venci bi morali tudi tu krepko zasta-viti delo, da pride po vašem posredo-vanju do sporazuma med pravaši in s tem do krepkejše, močnejše in solid-nejše hrvaško-slovenske vzajemnosti.

Da tej vzajemnosti zasijejo jasnejši dnevi, nam je porok naša in vaša — hrvaška in slovenska katoliška akade-mična mladina. Srca teh mladeničev so zrasla popolnoma v eno, navezali so se drug na drugega, ena ideja jih na-polnjuje, po enem načrtu so vzgojni za življenje, da po istem vzajemnem na-črtu uravnajo kasneje tudi svoje delo. Iz njihovega osebnega pobratimstva se mora v najkrajši dobi roditi narodno slovensko-hrvaško bratstvo. Veselimo se tedaj: delajmo, kajti zmaga je naša!

Državni zbor.

Dunaj, 6. dec. 1910.

Razprava o računskem provizoriju se mirno nadaljuje. Med drugimi je poslanec Spinčić bičal sistem uprave v južnih deželah. Prebivalstvo je slovensko, a uprava je nemška ali ita-lijanska domala pri vseh uradih. — Biankini je ogorčeno zavračal Smodlako, ki je pozival vlado, da naj nastavi v Dalmaciji za namestnika Nemca, ako nima sposobnih dežela-nov.

Poslanec Gostinčar je vložil interpelacijo zaradi poprave in vzdr-

LISTEK.

Ad. Iv.

Behec.

(Konec.)

Ko sem časih sedel v gozdu, je prišapljal k meni, prisedel in navadno molčal. Zagledal se je v gozd, obraz mu je bil zamišljen. Ali kar naenkrat vam oživi.

»Oj, gospod, veverica!« In pokaže na drevo. Pa pobere kamen in ga luča za njo. Potem začne blebetati. Časih čisto brez vsebine in zveze. A ne go-vori vedno otroško, tudi o resnih stvareh modruje. Na primer!

»Glej, kaka dobrota je gozd. Drevo raste, raste, da je veselje. Majhno, a vedno večje. Pa vzameš sekiro. Nabrusiš in sečeš. Pa pade na tla . . . In potem je mraz. Sneg. Uh! mraz!« Tu si piha Mihec v prste. »A deneš drva na ogenj, kuriš in je gorko, gorko!«

Časih vam je Mihec zelo moder. Modruje na primer o vasi.

»Glej (tako začenja rad resne po-govore.) Glej, hiša tu, hiša tam.« Kaže doli na vas. »Mnogo hiš. Mnogo kruha. Če si lačen, dobiš kruha povsod . . . Oh, dobri ljudje! Dobro se godi re-vežu.« —

»A saj nisi vaščan!« sem mu rekel nekoč. »Kje si doma, Mihec?«

Mihec me je čudno pogledal, izraz lica se mu je spremenil. Obrnil se je v stran in molčal. A kar naenkrat začne zopet o ribicah, ptičkah in strič-kih . . .

Nekoč naju je ulovil dež na visoki senožeti. Ležal sem v seniku na meh-kem senu in poslušal trkljanje dežev-nih kapljic po slamnati strehi. Mihec je sedel pri vratih in ogledoval moj daljnogled. Primerjal si ga je na oči, kugal in ga obračal na vse strani . . .

Držal ga je v levi roki in se obrnil k meni. Rad bi nekaj vprašal.

»Gospod . . .«

V tem trenutku se je zablistalo, zagromelo, daljnogled mu je padel iz rok . . . Mihec skoči po koncu, zardi, vzkligne s čudnim glasom. Hitro ga pobere . . . Jedno steklo je razbito. Še hujše zardi v obraz in me pogleda. Hočem ga pomiriti — a že ni Miha-nikjer. Daljnogled leži zraven mene, on pa hiti po senožeti navzdol. Naj-hujša ploha je. Lije. V par trenutkih je že premočen in do kože je daleč . . .

Ostal sem v seniku, dokler ni po-nehala nevihta in čakal nanj. Ni ga bilo od nikoder . . .

»Prestrašil se je revček, boji se me,« sem si mislil in stopil k njegovi kočii. Odprem. Ni ga notri.

V.

Prihodnji dan sem moral nekam v hribe, kjer sem ostal dalj časa. Ko sem prišel nazaj v vas, sem se koj prvi dan čudil, da ni Miha od nikoder. Čakal sem še drugi dan, a ko ga le ni bilo, sem se odpravil proti njegovi koči, da ga poiščem.

Vrata so bila odprta. Vstopil sem. Skozi podro okno komaj da je padalo ne-kolike svetlobe v sobo. Ko se je oko privadilo mračnemu prostoru, sem za-pazil v kotu šop slame in na njem Miha. Komaj da sem ga spoznal. V ob-raz je rdeč, čudno rdeč in oči se mu svetijo. Gleda name tako nekam čudno boječe. Zdi se, da bi najraje vstal in zbežal. Pa že se pomiri, obraz mu za-žari v čudni svečanosti . . .

Koj sem spoznal, da ga kuha vro-čica, da se je oni dan brčkone iz strahu pred mano skrival po gozdu in se je v strašni nevihti šibko telesce prehladi-lo.

»Li bolan, Mihec?« sem ga vprašal in ga prijel za roko. Ni me razumel. Gledal je name s čudno steklenimi očmi in se mi blaženo nasmihal. Vroče ust-nice so se jele premikati, začel je še-petati . . .

» . . . glej, gozd! Šumi gozd . . . In smreke šumijo in veverica skače. Vi-diš? Kako leti, leti, glej!« Grabi me za roko in kaže nekam v daljavo. »Soln-čece sijie in ptičke pojejo. Lepo po-

jejo . . . Skakljajo . . . Čiv, čiv, čiv, Mihec, čiv, čiv, čiv!

Glej, in po gozdu leti ovčica . . . Lepa, bela . . . Katina ovčica. Kati pride, glej . . .!« Zopet me prijema za roko, drži se je krčevito in strmi predse. Navdušenje na obrazu in v očeh po-staje vedno večje. »Kati . . . Sem k meni sedi, Kati! Nič se ne boj, ovčico ti napasem in jagod nabere . . . Tistih rdečih, sladkih . . .« Njegova roka se oklepa moje, diha hitro, razburjeno. Par trenutkov molči. Sklanjam se na-denj, poslušam čudno norčkovo po-vest . . . »Da, ti se bojiš očeta, mojega očeta! On ti je prepovedal! Kam greš, Kati?« Hrope, strmi predse, strah v očeh. Že omahne na ležišče, molči . . . Gledam ga in premišljam, kaj storiti. Pred mano leži ves poten in prestrašen. Zopet šepeče. »Uh, ogenj, peče, gori, rdeč, velik ogenj . . .!« Vzpne se po koncu in gleda naokolu. »Oče! Kje si, oče! . . . Glej, ogenj!« Nezapopadna bo-lest leži na njegovem obrazu. »Jaz sem zažgal oče, jaz, uh . . . Se nekaj še-pečejo ustnice, strah je vedno večji, že ne more več zmagovati silnega navala čustva. Pade na slamo, obleži. Zapre oči . . .

Ostal sem še nekaj časa pri njem. A ko se mi je zdelo, da je zaspal, sem poklical par ljudi iz vasi. Prišel sem še večkrat k njemu pogledat. Trajalo je nad teden dni, da je okreval.

ževanja državne ceste Logatec - Idrija. — Poslanec Jaklič je stavil nujni predlog glede podpore pogorelcem v Zapazi pri Žužemberku.

Dr. Krek je v odseku ožigosal nepošteno in hinavsko postopanje večinskih strank kakor tudi socialnih demokratov glede postavbe proti pijančevanju. Že leta in leta se pripravljata postava, ki je za avstrijsko monarhijo veliko večje važnosti, kakor pa italijanska fakulteta, toda državo ohranjajoče stranke jo zavlačujejo na vse načine. Ko bi mi ovirali na tak način kako delo v odseku, bi rekli, da obstruiramo, a tiste stranke, ki so se tako zgledevale ob naši obstrukciji, delajo to že leta in leta v veliko večji meri, kakor smo mi, in sicer v stvari, ki je za vse nas veliko važnejša in veliko nujnejša, kakor pa italijanska fakulteta. Gospodje, ki zastopajo v prvi vrsti pijance in oštirje, so seveda s primernim tekotom pozirli to vsekako opravičeno očitjanje.

»Slovenski klub« je imel danes sejo. Razpravljalo se je o zakonskem predlogu glede plačevanja v gotovini. Po živahni razpravi se je izvolil pododsek štirih članov (gg. dr. Šusteršič, dr. Dulibič, dr. Korošec in dr. Krek), ki bo pripravil primerne izpminjevalne predloge h zakonskemu načrtu in poročal klubu, kakšno stališče naj zavzame glede tega v gospodarskem in političnem oziru velevažnega vprašanja.

Italijansko vseučiliško vprašanje.

Po nemških listih poročamo: Bienenroth je predlagal dr. Šusteršiču in dr. Ploju, naj se nakaže predloga o italijanskem vseučiliškem vprašanju pododseku, da se tako omogoči rešiti proračunskemu odseku začasni proračun. Slovenski vseučiliški klub je kompromisni predlog sprejel.

Včerajšnja seja.

Dvorana prazna. Na pristih si lahko seštel tiste poslance, ki so se nahajali v zbornici. Za govornike se ni nihče zmedel, razven ožjih pristašev. Nikakor ni gotovo, če bo zbornica v po klubovih načelnikih določenem času rešila stavljenе ji naloge. Živahno je pa bilo po hodnikih, kjer se dela prav za prav visoka politika. Italijani so izjavljali, da se boje, da letos italijansko vseučiliško vprašanje ne bo rešeno in — sodijo prav.

Poljsko kolo

Je včeraj končala razpravo o vodnih kanalih. Načelnik je izjavil, da se Poljaki glede na to vprašanje niso sporazumeli z Bilinskijem. Ostro je napadal Kozłowski poljska ministra Dulebo in Bilinskega. Fin. minister je zmedel vso zadevo in še vedno hodi po poti divide et impera. Sprejeli so ostro resolucijo, ki zahteva zgradbo vodnih kanalov.

Razprava.

Nobene pozornosti nista vzbudila Schoiswohl in Marckhl, dati sta se oba zaletavala v Slovence. Marckhl je osobito na poslanca Verstovška hud, ker je v svojem govoru zabrusil Nemcem v obraz to, kar so pošteno zaslužili. Sicer je pa Marckhl tako znana osebnost, ki se osmeši, kadar odpre svoja usta. Še Malik ni bil z Marckhlom zadovoljen in ga je zato motil z medklici, češ, da

premalo zabavlja čez poslanca Verstovška. Večjo pozornost sta vzbudila Fiedler in Glabinski. Fiedler je izjavil, da Čehi niso izpremenili svojega stališča nasproti Bienenrothovi vladi. Položaja, bi ne izpremenilo imenovanje čeških ministrov. Načelnik »Poljskega kola« je ostro grajal Bienenrotha, Weiskirchnerja in Bilinskega zaradi vodnih zgradb. Z ozirom na govor Glabinskega sodijo, da »Poljsko kolo« ne bo glasovalo za 6mesečni, marveč zgolj za trimesečni začasni proračun.

Kravali.

Pitacco zahteva italijansko vseučiliško vprašanje. Hrasky protestira proti dolgim sejam, ki niso potrebne. Ob pol 11. uri zvečer vprizore češki radikali in Rusini velik kraval. Klopi so prazne, v zbornici ni nobenega ministra. Ropotajo po pulth in kličejo: »Če ministrstvo ni pri seji, naj se zaključi!« Kraval je vedno hujši. Poslanci hite s hodnikov v zbornico. Prideta tudi ministri Duleba in Vrba. Kalina kliče: »Kje so ministri ki so za to plačani, da so pri sejah navzoči.« Predsednik miri brezuspešno. Hrasky naprosi ob tričetrt na 11. zvečer predsednika naj mu dovoli, da jutri nadaljuje svoj govor. Predsednik se sklicuje na sklep klubovih načelnikov, po katerem naj bi se debata toliko časa nadaljevala, da se izvolijo glavni govorniki. Hrasky nato zagrozi, da če mu predsednik ne ugodí, bo govoril še več ur, nakar se predsednik uda.

Socialno-politični odsek

Je imel včeraj sejo. Licht je naznanil, da je že sestavil poročilo o ureditvi izplačevanja plač po rudnikih. Odsek je nadaljeval razpravo o postavi glede na pijančevanje.

PRORAČUNSKA RAZPRAVA

povzroča zelo dolge seje. Govorniki govorijo na dolgo in na široko. Seje trajajo zato do 12 ur. Zato so postali

Časnikarji razburjeni.

Nastopili so pri predsedniku Pattaiju in zahtevajo, naj se parlamentarno delo tako uredi, da ga bodo mogli časnikarji zmagati. Naznanili so, da bodo prisiljeni prekiniti poročila o državnozborskih sejah ob 6. uri zvečer. Predsednik Pattai jim je izjavil, da se s časnikarji popolnoma strinja, ker potrebuje tudi časnikar odmor. Odpomoči bi moral parlament sam, ki se pa nahaja v izjemnem stanju, ker niso mogli prekiniti pogajanj na Češkem. Poslanci imajo zaradi dolgih poletnih počitnic veliko želja. Ne kaže nastopati proti poslancem s silo. Strožja cenzura je nemogoča, dokler nimamo v zbornici govorniškega odra. Predsednik želi, naj bi se določilo, koliko časa da sme govoriti posamezni govornik, kakor to velja na Angleškem. Zdaj smo pa navezani zgolj na prijaznost in na dogovore. V naši zbornici se čutijo še posledice dvanajstletne obstrukcije.

Načelniki klubov

so se zbrali včeraj, da se posvetujejo o razdelitvi dela v nadaljnjem zasedanju. Sklene se proti ugovoru posl. Seitza, da bodo izvoljene delegacije v torek zvečer. Predsednik nato toži, da govorje govorniki malih strank predolgo. Naznani, da so se zaradi dolgotrajnih

sej pritožili časnikarji. Naznani, da bo moral krajšati razpravo s strogo cenzuro. Načelniki so sklenili, da danes končajo prvo branje začasnega proračuna in da prično prvo branje bančne predloge, ki se bo nadaljevala v petek in v soboto. V petek zboruje proračunski odsek, v torek se predloži proračun in se izvede razprava o izpremembi poslovnika. V sredo in v četrtek drugo branje začasnega proračuna. V petek prvo branje trgovinske pogodbe s Srbijo, v soboto zborujeta nagodbeni in narodnogospodarski odsek. V torek drugo branje bančne predloge, ki se konča v sredo, nakar sledi drugo branje trgovinske pogodbe s Srbijo. V četrtek se rešijo ostale točke dnevnega reda.

C. IN KR. ARMADA.

Cesarjevo posredovanje.

»Zeit« poroča, da so zopet nastali v vojni upravi spori, in sicer zdaj zaradi proračuna. Spor je tako resen, da bo moral zopet posredovati vladar. V kratkem bo zboroval ministrski svet, ki mu bo predsedoval cesar. Mogoče je pa tudi, da se prizadeti uradi obrnejo naravnost na cesarja. Delegacijam predlože v decemb. zasedanju dvamesečni začasni proračun. Celotni proračun za leto 1911 predlože šele meseca januarja.

Zimske orožne vaje deželne brambe.

»Neues Wiener Tagblatt« poroča, da bodo tisti deželni brambovci, ki so izučeni v ski-vajah, in pa tisti, ki so kot lovci ali kot gorski vodniki sposobni, da se izurijo v uporabi skijev, pozvani k orožni vaji tudi pozimi. Ukaz bo obsegal tudi rezervne častnike.

ORTH V EVROPI?

Neka bruseljska korespondenca poroča, da bivši avstrijski nadvojvoda Janez Salvator, ki si je nadel ime Orth, ni mrtev, marveč da živi in da biva zdaj v Evropi. Z njim je govoril neki vpokojeni častnik avstrijske armade. Orth nosi ime baron Hott in je vojni minister neke južno-ameriške države. Iz Bruselja je odpotoval v Pariz, kjer se v družbi nekega antwerpskega in nekega francoskega trgovca posvetuje o rešitvi gotovih vprašanj.

NOVA SIBIRSKA ŽELEZNICA.

»Frankfurter Ztg.« poroča, da namerava zgraditi ruska vlada novo sibirsko progo, ki se odcepi pri Bajkalskem jezeru od velike sibirske železnice in vodi skozi puščavo Gobi. Po novi progí bo zveza med Berlinom in Pekinom 1000 km krajša, kakor je zdaj.

KRUPP SE NASELI V RUSIJI.

Svetovnoznana tvrdka Krupp v Essenu se pogaja z Rusijo za koncesijo, da zgradi tvornico za izdelovanje jeklenih plošč za parnike.

Tržaška politika.

(Dopis iz Trsta.)

Gotovo ni bolj domišljavih ljudi na svetu, kot so tržaški »Edinjaši«. Na svojo politiko so strašno ponosni, da, kar zaljubljeni so vanjo. Vse, kar drugí napravijo — in posebno S. L. S. — ni vredno piškavega oreha, ali pa še celo škoduje slovenskemu narodu. Če

bi bila politika »Edinjašev« tako izborna, trdna in plodonosna, zakaj se pa potem gospodje tako hitro prestrašijo vsakega pojasa od strani, ki mogoče ne trobi v njihov rog. Vsa piškavost njihove politike se je pokazala, ko je pred kratkim nek ubog kaplan tam doli v tužni Istri razburil vsega mogočnega edinjaške kroge s strašno novico, da namerava ustanoviti katoliško slovensko izobraževalno društvo. Politika »Edinjašev« je na tako solidnih nogah, da so morali kar trije poslanci iti v nesrečno Šmarje, da rešijo ubogo ljudstvo pred groznim klerikalnim zmajem.

Shod, ki so ga napravili poslanci Mandić, Pangerc in Valentič v Šmarji je za nas zelo poučen. »Edinjaše« je pa silno razočaral. Za nas je poučen ta shod zato, ker smo zopet imeli priliko opaziti neiskrenost in hinavščino lista »Edinost« in pa breznačelnost edinjaške politike. Na tem shodu je poslanec Mandić govoril med drugim tudi o zadnjem delegacijskem zasedanju ter omenil plodonosno delovanje delegata dr. Šusteršiča in protestiral proti govoru rimskega župana Nathana proti papežu. Mandić tega ni govoril zato, ker je bil navzoč kaplan Volk, ampak, ker je vedel, da ima pred seboj verno slovensko ljudstvo. »Edinost«, ki je prinesla obširno poročilo (kar v dveh številkah), o tem shodu in o govorih vseh treh poslancev, je popolnoma zamolčala ta del govora poslanca Mandića. Zakaj si ljuba »Edinost«, ti ki vedno trdiš, da ti je vera tako pri srcu, zamolčala rayno protest poslanca Mandića, tvojega somišljenika, proti Nathanu? Zakaj si ne upaš ti, ki si vedno nad strankami, ponaviti za svojim poslaneom Mandićem, da je dr. Šusteršičevo delovanje res v korist vsega jugoslovanskega ljudstva? Kako smo pač naivni, da stavimo ta vprašanja. Saj že naprej vemo, kakšen bo eventuelni odgovor. Bratec »Edinosti« »Slov. Narod«, je bil v tem oziru veliko bolj odkritosrčen. Kar naravnost je napadel Mandića, kako da si upa, kot član »Zveze južnih Slavena« odobravati Šusteršičevo delovanje in celo protestirati proti žaljenju papeža. O, saj bi tudi »Edinost« rada tako pisala, pa je za lisico grozdje še prekislo. Javiti vam pa moram, da je govor poslanca Mandića tržaške vodilne kroge zelo razočaral. V svojem glasilu seveda o tem ne pišejo in zato je tudi »Edinost« ta pasus Mandićevega govora izpustila. Toda to izjavo so Mandiću silno zamerili in bi znaša imeti svoje posledice, saj se izražajo, da je bil ta govor za Mandića mrtvaška pesem. To je kaj značilno za politiko, ki jo diktirajo tržaški krogi istrskim poslancem: če se kdo upa vzeti v zaščito vero ali papeža, ta mora frčati!

Darovi.

— Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju je prejelo od 1. oktobra do 6. decembra sledeče darove: Po 20 K: Eksel. knez in nadškof dr. Franč. B. Sedej v Gorici in Okrajna posojilnica v Ljutomeru; 16 K 13 h: Dr. Fr. Skaberné, kr. m. podt. na Dunaju; 15 K: Dr. J. Tičar, zdr. v Kranjski gori;

V.

Sedel sem na rebri, ne daleč od njegove kože. Mislim sem nanj in vse se mi je dozdevalo, da mora priti. Nisem se motil. V grmovju za menoj je zašumelo in prikazala se je njegova šibka postava s suho, veliko glavo. Ko me je zapazil, se je ustavil. Kakor bi mu zmanjkalo pogum. Spomnil sem se na razbit daljnogled.

„Se sedaj trpi revež pri misli, da mi je napravil škodo. A vendar me ima rad,“ sem si mislil in ga poklical.

„Mihec, no, sedi sem!“

Počasi se mi je bližal.

„Joj, kakšen si ti, bojazljiv! A že vem, zakaj se bojiš.“

Ves se je stresel pri misli, da mu bom kaj očitel.

„Pa le po neumnem se bojiš... Le zdelo se ti je, da si ga razbil. Daljnogled je cel,“ sem ga miril.

Izpočetka me je čudno gledal. Potem se mu je razjasnil obraz, hitrejših korakov je stopil k meni in mi pokazal svojo malho. Mlada veriverica je gledala prestrašena iz nje.

„Tam gori je gnezdo... Lepe, mlade veriverice! Pa sem splezal in prinesel. Lepe živalice!“ mi je drobljal s svojim otroškim glasom.

Kmalu sva bila zopet dobra prijatelja in hodila vkup loviti. Prinašal mi je kobilice, napravljajl trnek in čebeljal v svojem otroškem govoru.

V jeseni sem odšel iz vasi.

Pozneje sem se še mnogokrat spomnil nanj, a vedno se mi je pri tem

misel ustavljala ob enem vročičnem prizoru v koči.

„Bebec je, ubožček, a ima življenje za seboj. Revček!“

In še sedaj mislim z ljubeznijo nanj, kakor na rodnega brata.

Ala, že spet en pušic! Veja kaj, gespud redehter, zdej pa že žiher jejnaja enkat iz tistem pušcem! Jest mam že pouhna štala sameh rože in na vem več kam iz nim; de b pa za nehne pušlce najemu kašn gumazin, tu m pa tud na kaže. Puskusu sm že na use sorte viže, de b spravu preč ta zele-nava, ke ja dubeja uni ket »prve rožce«, »znamne pumlad«, »pumlad u zim« in tku naprej in jh tud inen pud

tem sladkem imenem pošilaja. Jedu sm že ucvrte fjlce, pušrekane cinglčke, trubentce iz jesham pa iz volam; pa zdej se m je že use tu upri in pr-skutl, al rože pa le ni konc. Sevede, de b se mi kerkat spounel, de b m puslal »ta peruga zajca« al pa »ta zadna srn-ca«, o tistga pa ne. Pa mislem, de tud nh, gespud redehter, ldje iz takem lubeznivostm preveč na nadlegujeja. In zdela preke praznkem b tak »ta peru zajci« salamihlsk prou pršli; še pur-manu b se mende preveč na branil. Jest že ne! Rože mam pa res že zadost, zatu jh prou lepu prosm, de nej me iz nim ud zdej za naprej kulkr mugoče šonaja. Če jh pa res tudi sami na veja več kam djat, jh pa prou lepu prosm, nej jh pošilaja raj tistmo gespude Cirklophari, ke jm učaseh »Sluvenca« zmeša, ke na Upekarska cesta, de jh u mou za soje čebele futrat. Temu, tu se prau: negavem čebelam uja te »prve rožce« saj kej zalegle, men pa sam napota delaja.

Če b se pa tku trufil, de b jh tud gespud Cirklophar in negave čebele na marale, jh pa še zmeri lohka preč sprauja, če jh pošleja puhpintari in eronautke gespude Brekvari, ke ta je pa rad učaseh u rožcah. Ta jm u tud hvaležen za tu; jest sm jh za že st!

Ke sma pa že glih pr rožcah, pr teh »znanilkah pumlad«, nej pa še puvem, de b m blu prou lebu, č eb se ker spou-nu in m puslou tud kašne »znanilke zime«, tu je kašn vuz štajnkolna in pa drv. Tu b m zdela prou pršli, ne pa

rožce. Pa jest mam že smola: ceu pul-tetja sa m ud ush plati metal pulena pud noge, zdej ke b jh nucu, me pe-steja pa usi pr gmah; še gespud pre-fesar Franketa se zame am na uzame, ke sma vnder tku prjatla, de nos clu moje lase za spumín u sojmo medaljo-ne. Sevede, zdej je ratu neki bl mošk, udkar je prefesar u trgusk zborenc in ma naloga ubrtniške glave tud ud znortri mal zrihtat; preh, dokler je glave sam ud uzini rihtu, sm mu blu dobr. Če mu gre pa tud rihtajne glau ud znortri kej izpud rok, tu je druš uprašajne. Jest mislem, de ne! Ud uzuni glave iz pumadam mazat, tu je use kej družga, kokr pa notr u glave mudrošt ulivat; ke ne, gespud Franketa? Ud uzuni je marsker iz usm žaubam namazan, tku de se ker svet, u znortri je pa taka suša in tma, de je čluveka kar groza in strah. Zatu pa tud jest za tist, kar je uzuni, na dam prou nč, še tulk ne, kulkr je za nuhtam črnaga; ke vem, de je use skp sam flonc. Sevede usak flonc sam en čas trpi, tu se je pukazal pr redehterjeh ud mladinu. Tu sa t tku iz cekinem ružlal pu var-žet, de je čluvek kar sapa zapri, če je pušlušu. Ke je blu pa treba te cekine prnest na lft, se je pa pukazal, de sa sami ficki. In tekat je blu treba začet glihat in glihat, dokler se nisa tku uglihal, de ni blu spred in zad, spodi in navrh — nč.

De sa pa mladini tku na suhem sa uržah, tu se samu ud sebe zas op, sam klerekalci; te presnet klerekalci!

po 10 K: Dr. Aleks. Fatur, žel. kom. južne železnice v Trstu, dr. Jos. Pipenbacher, c. kr. profesor, in dr. Lovro Požar, c. kr. gimn. ravnatelj v Ljubljani, dr. Karol Šavnik, c. kr. minist. tajnik na Dunaju, in Okrajna hranilnica in posojilnica v Sežani; po 5 K: Janez Hutter, c. kr. katehet na drž. realki v Celovcu, Ivan Pušar, strojevodja juž. žel., Spodnja Šiška, in dr. Mihael Truden na Dunaju; po 3 K: Fr. Ilvar, uradnik v fin. min., in Josip Smerdu, uradnik južne žel., Brunn a/G; 2 K: Frančišek Berlec, posestnik v Kandiji. Skupaj 144 K 13 h. — Potreba je velika, prosimo torej hitre pomoči! Darove sprejema blagajnik Iv. Luzar, nad-revident juž. železnice v pok., Dunaj III., Reisnerstrasse 27.

Iredentovski sodni razpravi.

V včerajšnji razpravi so nadalje zasliševali Colpija, ki je priznal, da je na specialnih kartah delal beleške za ovaduške namene. O stanju obmejnih cest ni poročal Italiji. Prizna, da je bil večkrat v Italiji. Nikdar ni nameraval vstopiti v italijansko armado. Mogoče je pa, da se je obrnila njegova mati na kakega italijanskega generala. Obtoženec je obvestil svojo mater pismeno o svojih vohunskih činih. Colpi se je tudi ponudil za ogleduha naši državi, če ga izpustijo iz preiskovalnega zapora in obljubil, da izda imena tistih dobaviteljev, častnikov, podčastnikov in vojakov, ki so mu dajali informacije. Zahteval je popolno tajnost, sodelovanje nekega mladega častnika, eroplan, prosto vožnjo po železnicah na jugu in plačo. Prečitati so tudi pismo, ki ga je izkušal vtihtati Colpi iz ječe polkovniku Negriju, v katerem piše: »Zaprli so me zaradi neke druge zadeve. Strogo me stražijo, a kljub temu se mi je posrečilo, da sem prišel z Vami v stik. Pri hišni preiskavi so našli naslove, načrte utrd in šifrirana pisma. Če bi bilo mogoče, da se oprostim, bi drzno naprej delal, dokler Avstrija ne obnemore. Evviva Savoja!«

V Gradcu so včeraj nadaljevali zaslišanje obtoženih tržaških iredentstov. Zasliši se dr. pl. Höberth, 27letni odvetniški kandidat. Hud je, ker se ni oziralo pravosodno ministrstvo na njegove pritožbe. Zagovarja se nemško. Bil je predsednik tržaške mladine. Zagnikava, da bi bil on pravi predsednik ali podpredsednik društva. Obtežuje ga pismo nekega Battistiga iz Vidma, ki ga poziva, naj preskrbi informacije o Avstrijskem mornariškem društvu. Dr. Höberth trdi, da Battistiga ne pozna. Ko mu očitajo, da je Battistig prinesel leta 1894 bombe v Trst, pravi obtoženec da je takrat študiral na graškem vseučilišču in da ne pozna imen tistih, ki so metali in prinašali bombe. Ko mu očitajo, da so našli pri njem Oberdankovo svetinjo, pravi, da zbira vsakovrstne svetinje. Predsednik se čudi, kako da so dobili pri tako vnetem zbiralcu svetinj zgolj Oberdankovo. Giuseppe Barison pravi, da je namen

Oh, če b klerekalcu na blu, kuku b blu dobr za mladine na svet! Mladinarsk redehter b lohka ta nar mn pu tri kaj-zerzemle za frustek snedu in še sojem pumagačem b lohka sm pa ke kašn roglčik udstopu, de b jm na blu treba ukul sudnije lazet in sojeh roglčiku iskat. Tku pa klerekalci use pufrderbaja, ke nečja držat jezek za zubni.

Ja, če b bli klerekalci tak mudrija-ne ket sa starinari, b se dal čist dobr shajat, še pršparat b se dal kej. Sevede obrmudrijan pr leberaln starinarjeh more bt zmeri nhn predsednik, ke pu drugm se ga tku na more razločt, de je kej več, kokr pu tem, de je obermudrijan. Zdej pukriva ta častn mest gespud dohtar Taučar, udkar se je gespud Hribar lepu zahvalu za ta izredna čast, bt leberalna obrauša.

De u gespud dohtar Taučar soja naloga ket leberaln mudrijan skus in skus vestn in natančn spolnvou, tu je pukazu že u nedela pr obnem zборе »Pulitičnga in guspudarskega društva za dvorsk ukraj«, ke je predlagu, de nej se dohtar Uražne use glih, če je prou on u sojmo »Sluvenksmu Naru-de« na use kripke čeznga zabaulu in za grizu na use kripke, izreče zaupnea in de nej se ga napros, de nej še kašna prajarija Nemcem preda, če ja ma pr rukah.

Zburuvalci sa ta gespud dohtar Taučarjuva obrmudrarija iz velikem reselam in prznajnam sprejel in dal iz pokajnam zastopt, de takga mudrijana ket je gespud dohtar Taučar, še nisa mel za predednka; zatu sa mu draubal, de mu ud zdej zanaprej ni tre-ja več nost mehkega pinča na soj glav, ampak ja lohka pukriva iz celindram, tokr Ernst Kam.

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

»Associazione giovanile« podoben ti-stemu, ki ga ima šulferajn. Članov je bilo do 200, ki so se shajali trikrat na teden. Jud Prister se zagovarja nemško. Bil je predsednik nekega iredentističnega društva. Pravi, da je bilo društvo naperjeno proti Slovincem. Predsedstvo je prevzel za šalo. Trdi, da v Trstu iredente ni. Pravi, da bi se moral smatrati vsak nacionalen Nemec kot veleizdajalec. Nemški listi pravijo, da se je Prister fino in dobro branil, da mora biti najnevarnejši iredentist.

SPOR MED HRVAŠKIM BANOM IN OGRSKO VLADO.

Uradno se poroča, da bo kmalu sklican hrvaški sabor, kateremu predlože predlogo o indenniteti, izvoliti bo moral tudi novo državnozborsko delegacijo. Komunike jasno kaže, da je nastal resen spor med Khuenom in hrvaško vlado, ker je Khuen še nedavno izjavil, da hrvaškega saborja ne bodo sklicali. Banovo stališče je omajano. Sodi se, da v kratkem odstopi.

IZPREMEMBE V AVSTRIJSKI DIPLOMACIJI.

Grof Pavel Eszterhazy ne postane poslanik v Parizu, kakor so prvotno mislili. Izpraznjena so zdaj mesta štirih poslaničkov, in sicer v Parizu, Peterburgu, Madridu in Tokiju. Peterburški poslanik postane grof Thurn, pariški dosedanji vatikanski poslanik grof Szechenyi, v Madrid pride grof Siegfried Clary.

HRVAŠKI JEZIK V OGRSKI ZBORNICI.

5. t. m. je hrvaški poslanec Popović v imenu hrvaške delegacije protestiral proti omejitvi hrvaških govorov v ogrski zbornici, ker pomneja to kršenje v nagodbi zajamčenih pravic. Ako predsedstvo ostane pri tem, da bo hrvaške govore omejilo na najdlje 15 minut, potem je nov državno-praven konflikt neizogiben. Predsednik Berzeviczy je takoj odgovoril, da vzame protest hrvaške delegacije na znanje, da pa vstraja pri svoji izjavi in bo vzel besedo vsake-mu delegatu, ki bo govoril dlje kakor 15 minut. S tem je Hrvaški zadana zopet nova nečuvena zaušnica od strani Mažarov, ki bi si je narod, ki ima le še iskrico ponosa v sebi ne smel pustiti dopasti. A kakor vse kaže, koalicijska delegacija ne misli na nikak odpor. Zadovolji se — z dijetami! Kako malo resno je tem možem za njih poslaniški poklic najlepše osvetljuje dejstvo, da je od vseh le osem navzočih v Budimpešti, dasi so se opetovano brzojavno klicali na svoje mesto. Klubovo predsedstvo je sedaj malomarneže pozvalo, da ali odlože mandat ali pa vrše svoje poslaniške dolžnosti. Za danes se je sklenilo, da dr. Magdič interpelira Khuena kot hrvaškega ministra, kakšno stališče zavzema nasproti izjavi zborničnega predsedstva o omejitvi hrvaških govorov. Limonada!

KAJ JE S KOŠUTOVIMI 164.000 K?

Zadeva tistih 164.000 K, o katerih smo poročali včeraj, se ni pojasnjevala. Košut, ki leži v postelji, je izjavil, da je cela zadeva navadno izsiljevanje. Neumno je trditi, da se je moral nakupiti pepel rajnega očeta, neumno je tudi trditi, da sem s to vsoto plačal svoje dolgove. Nikdar nisem imel dolgov in nikdar nisem podpisaval menic. Z denarjem nisem imel ničesa opraviti. Napadi name so povzročili, da sem obolel. Ne vem še, kako naj se branim proti njim in če bo tožba zadostovala. Kam je izginilo 164.000 K, pa Košut še ni pojasnil.

SRBSKA VLADA PROTI MASARYKU.

Srbska vladna »Samouprava« objavlja daljši članek, v katerem apelira na srbsko domoljubje, naj se glede na takozvana Masarykova odkritja ne delajo vsaj v bodočnosti take napake, ki bi zelo kvarno učinkovale na srbske državne koristi.

NAPOVEDAN ŠKANDAL V NEMŠKEM DRŽAVNEM ZBORU.

Socialni demokratje in svobodomislec napovedujejo, da hočejo pri proračunski razpravi zopet pogreti vprašanje, v kakšnem položaju se nahaja Eulenburgovo zasledovanje in če je knez Eulenburg res bolan. Poslanci so tudi radovedni, kaj da je z umobolno Schönebeck-Weber, ki se zabava po berlinskih zabavalščih.

SPOR MED TAFTOM IN ROOSEVELTOM.

Prejšnji in sedanji predsednik Zjedinjenih držav sta popolnoma sprta. Taftovi pristaši osobito zamerijo Rooseveltu, ker je nazval Tafta v nekem svojem govoru »velikega trmoglavca v Beli hiši«.

SEDEM MINISTROV NA ZATOŽNI KLOPI.

Velikansko senzacijo vzbuja tožba, po kateri se postavijo na zatožni klopi ministri Stambulove vlade, sedem ministrskih ekscelenc. Ministri so obdolženi, da so se obogatili na stroške države. Finačni minister Paprikov je bil popolnoma brez premoženja in je imel 200.000 frankov dolga. Zdaj je bogat in brez dolgov.

Dnevne novice.

+ Zaderski pravaši dr. Šusteršiču.

Dr. Šusteršič je dobil iz Zadra naslednjo brzojavko: Za Vaše domovinsko delo v delegaciji v obrambo prava Hrvatske Vam današnji pravaški sestanek izreka najglobokejšo zahvalnost. Živilo hrvaško-slovensko jedinstvo! — Dr. Skorče, predsednik.

+ V silni zadregi so liberalci radi

močnega gibanja v Dalmaciji. Lažejo, da plačuje naša stranka novemu listu »Hrvatska Država« urednika. Ker so liberalci posegli po tako debeli laži, kaže kako jih boli »Hrvatska Država«. »Narod« sedaj upije, da molčimo, ker njegove trditve izpodbiti ne moremo. Če bi mi hoteli vsako »Narodovo« laž popravljati, bi ne imeli prostora za druge koristnejše stvari. Res ni vredno odgovarjati na kupe laži, ki so jih zadnji čas liberalni listi zopet natresli svojim čitateljem, ker se morajo lagati, da prikrivajo svojim naročnikom poraz liberalne politike na celi črti. Tako se nam n. pr. ni zdelo vredno niti z eno besedo reagirati na članke liberalnih listov o »ubitem«, »mrtem«, »pokopanem« dr. Šusteršiču. Ubita, mrtva, pokopana je namreč že davno pamet liberalnih častniških mazačev in s tako ubito pametjo se ni vredno kregati. Obžalujemo le čitatelje liberalnih listov, da se puste tako vleči in da morajo za to še plačevati. Tudi to je stvar njihovega okusa in njihove — pameti.

+ Jugoslovanska skupnost. Priob-

čili smo predvčerajšnjem članek, v katerem smo dokazali, da so hoteli poslanci Slovenskega kluba oba jugoslovanska kluba združiti v skupen klub. Ampak tega niso hotele gotove osebe v Zvezi južnih Slovanov in zato ni prišlo do združitve. Da je temu res tako, priča včerajšnji »Slovenski Narod«, ki pravi, da nočejo poslanci Zveze južnih Slovanov skupnega kluba zato, ker ima s tem dr. Šusteršič »klerikalne« namene. Ta klerikalizem je v zadnjem času postal edina formula, s katero liberalna politika svoje pustolovstvo zagovarja. Ako ustanavljamo izobraževalna društva, je to klerikalizem, ako narejamo gospodarske zadrage, je to klerikalizem, ako gojimo petje in glasbo, je to klerikalizem, ako gojimo Marijanske kongregacije, je to klerikalizem, vsi zakoni, ki so jih sklenili naši poslanci v deželi — sam klerikalizem. Ako se bori dr. Šusteršič proti Burianu, dela to iz klerikalizma, ako hoče slovensko univerzo priboriti, dela iz klerikalnih namenov. Ako hoče Jugoslovane v en klub združiti, zopet klerikalizem. Naj hodi naša politika ta ali ona pota, »Narod« bo pobijal zmerom in vsikdar vse naše delo, naj bo tako ali tako, vse naše načrte pod krinko klerikalizma. Kaj bi naša liberalna politika delala, ako bi »klerikalizma« ne bilo?

+ Kaj je resnica? V soboto zvečer

je na obnem zboru liberalnega gospodarskega društva v dvorskem okraju dr. Tavčar izrekel svoje obžalovanje nad vsemi napadi na dr. Oražna in mu predlagal zaupnico. Kaj, ako bi hoteli mi tako smeli biti in priobčiti vse tiste lepe priimke in očitke, s katerimi so se mladi in stari obkladali. Če so bili lažnjivi, zakaj se ne preklicajo, če so pa bili resnični, čemu potem odpušcanja prositi? Združili jih je samo strah pred volitvami. Zato pa ljubljansko meščanstvo samo lahko sodi, kakšni možje so to, ki so pred kratkim eden drugega napadali, sedaj pa eden drugega slave!

+ Iz Kamnika. V nedeljo dopoldne

je imela »Kmečka zveza« svoj občni zbor. Poslanca dr. Krek in dekan Lavrenčič sta poročala o državnem in deželnem zboru. Pokazalo se je, kako prisrčna je zveza med poslancema in volivci in kako neomajna je zvestoba kamniškega okraja do S. L. S. — Popoldne je govoril dr. Krek delavcem, zbranim pri shodu J. S. Z.

+ Z Velikovca. »Zadružna zveza«

je sklicala v ponedeljek odbornike in nadzornike posojilnic v podjurski dolini k posvetu. Prišli so od Zveze dr. Krek, Jošt, Schöff in Krištof, od podzveze v Celovcu msgr. Podgorc. Celo popoldne je trajalo vrlo zanimivo in koristno zborovanje. Sklenilo se je ustanoviti za podjursko dolino posebno okrožje, ki se mu je že tudi izvolil odbor pod predsedstvom kanonika Dobrovc.

+ Izdajstvo št. X dr. Šusteršiča.

Kolikokrat je že izdal dr. Šusteršič slovensko vseučilišče, vsako slovensko deželo posebej in ves slovenski narod s Hrvači, Poljaki, Rusini in s Čehi skupaj! Kadar ima kak liberalen žurnalista, takrat piše za »Narod« članek z naslovom »Izdajstvo dr. Šusteršiča«. Tako je število dr. Šusteršičevih izdajstev postalo že kar nešteto. Danes zjutraj »Narod« zopet konstatira, da je dr. Šusteršič izdal slovensko vseučilišče, dasi sam priznava, da ne vé, kaj so o njem sklenili jugoslovanski poslanci.

+ Vodovod za kočevsko-ribniško

dolino. Deset občin kočevskega in ribniškega okraja je sklenilo, da pristopijo k projektu skupinskega vodovoda. V ponedeljek so se zbrale ribniške občine v Ribnici, v torek kočevske občine v Kočevju. Projekt sta obrazložila dr. Lampe in stavbinski svetnik Sbrizaj. Glasoval je vsak občinski zastop zase. Sklepi so bili z malo izjemami soglasni. Na podlagi teh sklepov je izvršitev kočevsko-ribniškega vodovoda zagotovljena. Deželni odbor bo takoj začel z izdelavo podrobnih načrtov in se obrne do vlade, da začne država plačevati svoj prispevek že s 1. januarjem 1911. v stavbni zaklad.

+ Župnija Gora pri Sodražici je

podeljena dosedanjemu župnemu administratorju Jožefu Lavtarju.

+ Iz davčne službe. C. kr. davčni

praktikant pri c. kr. davkarji Ljubljana okolica je postal abiturient Ivan Kranjc; nadalje je postal praktikant abiturient Jožef Bajt pri davkarji v Vipavi, začasni učitelj Egon Gregorič pa davčni praktikant pri davkarji v Ljubljani. Premeščeni so: davčni oskrbnik Jožef Ahlin iz Radovljice v Kranj, davčni asistent Vinko Pirnat iz Kranja v Radovljico, davčni asistent Franc Zagar iz Krškega v Ljubljano (davčna administracija) in davčni asistent Anton Prudič iz Ljubljane v Krško (davčni referat).

+ Zveza Orlov je založila razgled-

nice, ki bodo izgotovljene že do 15. t. m. Bratskim odsekom in gg. trgovcem se naznanja, da bodo veljale 100 komadov 8 K, posamezno pa naj se prodajajo po 10 h. Pošiljale se bodo le po poštne povzetju ali pa če se pošlje že preje denar. Naročajo naj se pri g. Albinu Zajcu, blagajniku Z. O., Poljanskega cesta 11. Naročila se sprejemajo že zdaj.

+ Vojaške osebne vesti. Po postav-

ni službeni dobi v deželni brambi se je dovolil izstop iz c. kr. deželne brambe poročnikom Eichler, Geissler, Fischer, John rec. Jaun in Synrek pri celovškem domobranskem polku št. 4, nadalje Gustav Cinner, Henrik Klešnik, Feliks Benedek, Franc Borštnar, Viljem Garzarolli, Oto Greyer in Rudolf Voltmann ljubljanskega 27. deželno bramborskega polka, nadalje asistentni zdravnik dr. Karel Lämle (4 polk). Izstop je dovoljen tudi neaktivnemu kuratu Andreju Štreklju.

+ V tajništvo c. kr. najvišjega

sod. in kasacijskega dvora je pozval justični minister c. kr. sodnika dr. Jan-kota Polc v Radovljico.

+ Cesar v zavodu za žensko doma-

čo industrijo. Z Dunaja smo prejeli brzojavko: Cesar je obiskal včeraj ob enajstih zavod za žensko domačo industrijo in si ogledal vse prostore. Zanimal se je posebno za razstavljena dela ter je z ogovorom počastil tudi zastopnika idrijskega čipkarskega tečaja.

+ Razmere v akademičnem dru-

štvu »Slovenija«. Dne 5. decembra t. l. je izstopilo iz akademičnega društva »Slovenija« 31 članov na izrednem obnem zboru. Kakšne razmere morajo vladati v tem društvu, si lahko vsak razlaga.

— Kmetiško predavanje. V nedeljo,

dne 11 t. m. bode v Selcih predaval deželni sadjarski instruktor M. Humek o povzdigi sadjarstva. Zlasti se bode oziral pri svojem predavanju na sledeče točke: Vpeljava in razširjenje enotnih, tamošnjim krajevnim in gospodarskim razmeram primernih sadnih vrst, sajenje in oskrbovanje sadnega drevja.

— Deželna zveza gostilničarskih

zadrug na Kranjskem v Ljubljani sklicuje splošni gostilničarski shod v Ljubljani dne 15. decembra 1910. — Da bo manifestacija za naše pravice tem silnejša, naj pride vsakdo na shod, komur je mar njegov lastni blagor in napredek. Načelstva zadrug naj store v polni meri svojo dolžnost ter obvestijo in povabijo vse svoje članke. Vabljen je vsak gostilničar, naj si bo od koderkoli, vsak ima pristop k shodu in ga bomo pozdravili kot dobrodošleca. Namen shoda je edino stvar in hočemo le povzdigniti svoj glas v korist našega stanu in v obrambo gostilničarske obrti. — Odbor.

— Nesreča. Iz Št. Vida pri Vipavi

se nam poroča: V ponedeljek dne 5. decembra zvečer, je šel Franc Špillar, do-

ma iz Hrašč pri Postojni, hlapec gosp. Jurca iz Postojne, po vino v Vipavo. Med potjo na rebornici nad vasjo Podgrič je v temni noči zadel ob cestni mejnik in padel z voza tako nesrečno, da je takoj obležal mrtov. Nesrečnejša so še isti večer prepeljali v šentvidsko mrtvašnico. Kakor se sodi, je nesrečnež kolikor toliko žrtev alkohola.

Ponesrečeni Slovenci v Ameriki.

Pri eksploziji v Premogovniku v Delagui, Colorado, o kateri smo zadnjič poročali, je ubilo Franceta Lenarčiča, ki je doma iz Tomišlja ter star 33 let, in 28-letnega Andreja Glažarja iz Slavine na Notranjskem. — V La Salle, Ill., je 28. oktobra ubilo v premogovniku Slovenca Tomaža Juvančiča. Doma je bil na Gorenjskem, iz fare Moravče, vas Hrastnik št. 38. Star je bil 40 let. — Iz Martinique, Mich., se poroča, da so našli 30 milj od tamkaj v Shingletonu, Mich., na železniški progi Slovenca Martina Lesarja mrtvega in vsoga razmesarjenega, tako da so ga težko spoznali. Pravijo, da je igral karte v neki gostilni z dvema možema, s katerima je skupaj delal v hosti, in priigrall ves denar od njiju. Najbrž sta ga onadva ubila in na železniško progo odnesla. Pokojnik ni bil oženjen. V omenjenem mestu je živel dvajset let kot dobro znan in priljubljen mož. Zapušča dva brata in eno sestro v Calumetu. — V Brockwayu, Minn., se je nevarno obstrčil na lovu Slovenec Franc Tarman. — V Jolietu je umrl v bolnišnici rojak Jožef Slak v starosti kakih 36 let, ne- oženjen, doma iz Velikih Dol pri Zatičini; istotam je umrla soproga Slovenca Franceta Rogla. — Poročil se je v Valley, Stevens Co., Wash., rojak Anton Justin z gdčno. Nežo Torkar. Doma sta iz Kranjskega pri Bledu. Tone Justin že prebiva nad 30 let v Ameriki.

— **Tatinski vlom v župnišče.** Iz Stange nam pišejo: V nedeljo, 4. t. m., med jutranjo službo božjo od 6. do 7. ure, je vlomil v pisarno tukajšnjega župnišča, ko so bili vsi pri službi božji, neznan uzmovič. V pisarno je skozi zaklenjena vrata s silo vlomil. Od tam je odnesel nekaj cerkvenega drobiža, potem ves šolski denar, župniku zimsko novo suknjo in hlače. Tudi kuharici iz družinske sobe je odnesel kakih 17 K. Prave tatinske sreče ni imel, odnesel je veliko vinarjev in celo škatljo starega obrabljenega in neveljavnega denarja vsake baže. Morda je mislil, da so rumenjaki. Na sumu iz domače župnije nimamo nobenega.

— **Nesreča na železnici.** Iz Boh. Bistrice, 6. dec. 1910. Danes ob pol 11. uri zjutraj je vozil tovorni brzovlak z navadno hitrostjo iz postaje v predor. V bližini magacina delali so delavci na progi. Delavec Anton Munih ni pazil na vlak. Dasi ko mu tovariši klicali, naj skoči proč, se ni pravočasno umaknil. Stroj ga je zadel s cilindrom s tako silo v levo stran ledja, da je revež odletel na drugo stran tira in si razbil črepinjo na glavi, zlomil levo roko in dobil tudi nevarne notranje poškodbe. Tovariši so ga prenesli domu v stanovanje. Da bi okrevljal, ni upati. Zapušča vdovo z več neposkrbljenimi otroci. Ponesrečenec je bil član »Prometne zveze«.

— **Eksplozija dinamita v Zagorju ob Savi.** O tem se nam še poroča: Dne 3. t. m. zjutraj ob 7. uri je prinesel 42 let stari France Češnovar iz Zagorja iz smodnišnice v Potoški vasi 4 zabojčke dinamita ter ga nesel v neko jamo vrh vasi Toplice. Dinamit so potrebovali za razstreljenje skal. Da bi malo dinamit razgrel, položil je Češnovar dva zabojčka vzlic protestu dveh sodelavcev na železno ploščo, pod katero je bilo zakurjeno. Ni dolgo trajalo, kar se je začel strašen pok. Neubogljivega Češnovarja je na kose raztrgalo in se posamezni deli ponesrečenega ležali do 40 korakov daleč raztreseni, delavca Srečko Pfeifer iz Toplice in Primož Podjed iz Zagorja sta pa dobila le lahke poškodbe. Šestim delavcem se ni ničesar zgodilo. Ostanke ponesrečenega Češnovarja so pripeljali v mrtvašnico v Zagorje.

— **Razpisane učiteljske službe.** Na enorazrednici na Gor. Jezeru (okraj Logatec) učiteljsko mesto — za moško učno osebo — v stalno nameščenje do 28. decembra t. l. — Na dvorazrednici v Hotederšici (okraj Logatec) nadučiteljska služba v stalno nameščenje do 28. decembra t. l. — Na petrazrednici v Postojni učno mesto — za učitelja — v stalno nameščenje do 23. decembra t. l. — Na enorazrednici na Starem Bregu (okraj Kočevje) učiteljska in voditeljska služba v stalno nameščenje do 28. decembra t. l.

— **Sadjarska enketa.** Po inicijativi c. kr. kletarskega nadzornika g. Fr. Gombača vršila se je dne 1. t. m. v deželnem dvorcu pri deželnem kulturnem oddelku sadjarska enketa. Vodil jo je deželni odbornik in poroče-

valec grof Barbo. Enkete so se udeležili gg. ravnatelj deželne kmetijske šole na Grmu V. Rohrman, c. kr. kletarski nadzornik Fr. Gombač, strokovni učitelj R. Zdolšek in deželni sadjarski instruktor M. Humeč. Obravnavala so se sledeča vprašanja: 1.) Katera sadna plemena (Obstgattungen) naj še pridelujejo v veliki meri v posameznih delih naše dežele? Poročal c. kr. kletarski nadzornik Fran Gombač. 2.) Kaj je ukreniti, da se določijo najprikladnejše sadne vrste (Obstsorten) in katere vrste je že sedaj priporočati za pomnoževanje po drevesnicah? Poročal deželni strokovni učitelj Rudolf Zdolšek. 3.) Kako je povzdigniti trgovino s svežim sadjem? Poročal deželni sadjarski instruktor Martin Humeč. 4.) Kako je pospeševati domačo uporabo sadja? Poročal deželni strokovni učitelj Rudolf Zdolšek. 5.) Kako bi kazalo upeljati sadno industrijo? Poročal ravnatelj kranjske kmetijske šole Viktor Rohrman. 6.) Snovanje sadjarskih združenj za povzdigo kranjskega sadjarstva. Poročal ravnatelj Rohrman. Podrobneje poročilo pričbimo pozneje.

— **Organizacija dalmatinskih pisarniških oficijantov in pomočnikov** se snuje. V to svrhu je za 11. t. m. sklican deželni shod v Split; vrši se ob 10. uri dopoldne v foyerju mestnega gledališča.

— **Slovenka izginila iz Varne.** Iz Varne poročajo časopisi, da je iz tamošnje Marijine bolnišnice na nepojasnjen način izginila 22letna sestra Božena, po rodu Slovenka. Sestra Božena da je bila izredne lepote in mnoga znamenja govore za to, da je postala žrtev zločina. Osumljena sta dva bolniška uslužbenca. Avstrijsko poslanstvo je uvedlo vse potrebno, da se pride stvari do dna.

— **lj Mednarodni muzej za jamsko znanstvo v Postojni.** Rumunski kralj Karol I. je podaril za zgradbo jamskega muzeja v Postojni 1000 K. V to svrhu je prejel načelnik zgradbenega odbora, jamski tajnik G. And. Perko, od najvišj. dvora pismo sledeče vsebine: Bukarešt, dne 2. grudnia 1910. Vaše velerodje! V čast si štejemo vam naznani, da je Njega Veličanstvo moj Najmilostnejši gospod sprejel z največjim zanimanjem Vaš dopis od dne 12. listopada t. l. in Vaše delo: »Die Adelsberce, naravnih krasot Postojnske jame. Z dostjo spominja pri pogledu na lepi, s krasnimi slikami opremljeni opis. Svoje poseta z Nje Veličanstvom, kralji Fr. Skaberně, kr. m. podt. na Dunaju, veliko radostjo je Njega Veličanstvo sprejel vest, da se namerava sezidati v Postojni mednarodni jamski muzej ter je Njega Veličanstvo milostno dovolil v to svrhu vsoto 1000 K. — Z najodličnejšim spoštovanjem Bahsenj m. p.

— **Časovni avanzma za državne uradnike.** Kakor se nam javlja iz uradniških krogov, sta pretekli mesec ministrski predsednik baron Bienenrth in finančni minister Bilinski obljubila deputaciji državnih uradnikov, da bo časovni avanzma vpeljan za nje že v prvi polovici leta 1911.

— **Pozor!** Za dne 9. t. m. napovedana sodna dražba premičnin iz zapuščine g. Amalije Vilhar roj. Lukmann se ne vrši.

— **Nove knjige** za katere je v zadnjem času obogatel slovenski književni trg navaja inserat »Katoliške Bukvarne«, ki ga priporočamo v pregled.

Pismo s Kitajskega.

O. Veselko Kovač.

XXXVIII.

V kitajski notranji politiki pólje od oktobra sem novo življenje. Dne 3. vinotoka je namreč začel zborovati v Pekingu takozvani državni odbor. Ta »odbor« je mnogo številnejši, kakor so navadno take korporacije v evropskih državah. Steje namreč dvesto članov, ki so izbrani deloma iz princev vladajoče dinastije, večji del pa izvoljen od deželnih odborov kot zastopniki posameznih pokrajin.

Z veliko napetostjo je pričakovala vsa javnost prve seje. Izprva se je domnevalo, da se princ regent vsled opetovanih atentatov na njegovo visoko osebo otvoritvene seje ne bo udeležil osebno. Zato je bilo presenečenje tem večje, ko se je vladar seje ne le udeležil, ampak po prestolnem govoru, ki ga je prečital ministrski predsednik princ Čjing, novodobno zastopstvo osrečil celo z osebnim nagovorom. Smisel njegovega deviškega govora je bil, da stavi država v prijateljsko sodelovanje pričujoče korporacije z vlado najboljše nade in upa tem potom izboljšanje sedanjih žalostnih razmer. Vsakemu je namreč znano, da je soglasje med vlado in ljudstvom prvi pogoj za resnični napredek. Državni odbor ima biti v bodoče podpora vlade. Prestol ga smatra svojim svetovalecem in mu tudi

popolnoma zaupa. Glavna zadača državnega odbora pa bo, da pomaga pripravljati ustavo in tako pospeši napredek Kitajske.

S svojimi jednatimi izvajanjmi je napravil princ regent na skupščino najugodnejši utis. Njegov prožni in sigurni nastop se pripisuje okoliščini, da je že nekoliko pogledal čez domači plot. Bil je namreč pred desetimi leti v Evropi kot »spravni princ«, ki je imel potolažiti silni gnev razžaljenega nemškega veličanstva.

Po nagovoru princ regenta je bila seja končana.

Mnenje vsega časopisja je, da je bil 3. vinotok za Kitajsko historični dan prve vrste: nekak mejnik, pri katerem se začne za kitajsko državo nova doba.

Državni odbor ima torej samo vlogo svetovalca, ne pa postavodajalca. To je mnenje in volja vlade; a odbor se bo s to skromno željo težko zadovoljil. Skrbel bo seveda predvsem, da njegov glas ne bo samo glas vpijočega v puščavi. Vlada dobrotnih svetov odbora ne bo smela meniti nič tebi nič omalovaževati. Morala se bo ukloniti marsikateri želji, ki jo bodo tolmačili odborniki kot zastopniki ljudstva. In to tem bolj, ker odposlanci deželnih odborov niso mevže. Že v prvih sejah se je pokazalo, da razpolaga nova skupščina z močmi, katere bi tudi evropskim parlamentom delale vso čast. Večina govornikov, ki je dosedaj nastopila, je pokazala razborite in odločne zastopnike ljudskih koristi, može, ki vedo, kaj hočejo. Pozna se iz njih izvajanj, da so prišli dobro pripravljeno v zbornico. Njih resni nastop kaže, da hočejo delati, ne pa kimati.

V drugi seji, ki se je vršila par dni po prvi, se je določila udanostna adressa na princ regenta. Zahvala za sklicanje državnega odbora je bila sklenjena soglasno. Drugih zadev v tej seji ni bilo na dnevnem redu. Seja je bila zgolj formalnega značaja in zato ni čudno, da se je vršila popolnoma mirno.

Naslednje seje pa so se pečale s samimi konkretnimi vprašanji. In tu se je pokazalo, da je vlada pravzaprav popolnoma nepripravljena stopila pred državni odbor. To Ahilejevo peto so pokrajinski zastopniki takoj opazili in izkoristili zase. Medtem ko so izpočetka le zahtevali, da se jim ina predložiti državni proračun, so v nastopnih sejah že stavili sledeče, ne posebno skromne postulate: določi naj se delokrog državnega sveta in državnega odbora, podkraljev in pokrajinskih odborov; državni zbor se ima sklicati v najkrajšem času; železnice se imajo poddržaviti; določi naj se, katero pot imajo iti vloge na provincijalni odbor; določbe tičoč se zborovanj, se morajo izpremeniti; ravno tako one solnega monopola; treba nove pametnejše šolske reforme; običajno pravo naj se deloma odpravi, deloma pa preustroji; za popolno odpravo opija treba najstrožjih postav in najvestnejše kontrole.

Priznati se mora, da so to prav pametne zahteve. Če bi se uresničile, bi bil to velik korak na potu zdrave reforme. Da se prej ali slej uresničiti morajo, o tem ni dvoma. A, kdaj? Kdo to ve?! Strah pred bombami jih lahko uresniči čez noč. . . . To člani državnega odbora dobro vedo, zato so tako drzni v svojih nastopih in neskromni v svojih zahtevah — ravno sedaj, ko je takorekoč še vsa javnost pod mogočnim utiskom portugalske revolucije. »Kuj železo, dokler je vroče«, so si pač mislili vsi govorniki v sedmi seji, ki se je vršila dne 22. vinotoka. Prvi govornik je med drugim dejal: »Država je v silno opasnem položaju. Nebroj sovražnikov — zunanjih in notranjih — preži od vseh strani in ji snuje pogin. Edina rešitev iz pretečih nevarnosti je takojšnje sklicanje državnega zbora. Ljudstvo ne prevzame za denarno krizo in vladajočo korupcijo med uradničtvom prav nobene odgovornosti, ako se mu ne da nobenega vpliva pri vladi. Iz hudih denarnih stisk zamorejo državo rešiti le novi davki. Teh pa ljudstvo nase ne prevzame, ako se mu ne da primerne zastopstva v državnem zboru.« — »Naj pa vlada predlaga boljše sredstvo v spas državi, ako ve in zna«, zaklical je drug govornik samozavestno navzočim zastopnikom vlade v brk, dobro vedoč, da jih je spravl s tem pozivom v hudo zadreg. »Gospodje v državnem svetu, predsedniki raznih ministrstev in drugi vladni dostojanstveniki naj pozabijo na svoje koristi in presojajo resni položaj države brez vseh predsodkov. Od vseh strani proti nevarnosti, a država je po krivdi in nemarnosti vladnih organov brez izdatnih obrambnih sredstev. Ona drvi v žrelo gotovega pogina; edina rešitev je sklicanje državnega zbora.« Naslednji govorniki so utemeljevali svoje zahteve več ali manj v enakem smislu. Navsezadnje pa se vzdigne eden poslan-

cev ter predlaga resolucijo, v kateri se vlada pozivlja, da takoj skliče državni zbor. Sprejeta je bila soglasno. Ko se je nato predsednik skupščine nekoliko pomišljal ter zahteval še eno glasovanje, vzdignil se je eden poslanec ter zaklical ves razvnet: »Gospod predsednik! Ako vztrajate pri svoji zahtevi, smatrali vas bodo vsi člani državnega odbora za voditelja protivnikov državnega zbora!« Te odločne besede so vzele predsedniku vso korajžjo in resolucija je obveljala.

Štiri dni nato se je vršila osma seja. To pot se je imelo določiti besedilo vloge na princ regenta; razun tega je imel biti odboru predložen tudi državni proračun. Navzočih je bilo devetindvajset zastopnikov raznih ministrstev, štiriindvajset zastopnikov pokrajinskih vlad in stoinšedemdeset poslancev. Navzočnost toliko odličnih glav je svedočila, da je na dnevnem redu vevlačna zadeva. Ob splošni pozornosti se vzdigne finančni minister in prične: »Pred letom 1900 ni bilo pri nas posebnih finančnih težkoč. A od tega leta naprej je postalo to drugače. Državi je bila naložena velika vojna odškodnina. Novodobne reforme so povzročile ogromne izdatke. Zlasti preustrojitev vojaštva in šolstva je pogoltnila silne vsote. Tudi za pospeševanje trgovine in obrti se je izdalo mnogo denarja. Že do sedaj finančno ministrstvo ni moglo ustreči vsem nujnim in upravičnim zahtevam. Zana-prej pa bo to še težje. Dohodki daleko ne krijejo več stroškov, poleg tega pa je velik del dohodkov tudi jako nezanesljivega značaja. Vse resno prizadevanje ministrstva, žalostni denarni položaj izboljšati ovirajo neštevilne nepremagljive težkoče. Zlasti nenadni izdatki spravljajo ministrstvo v hude zadrege. Vsled tega sem izposloval pri prestolu dovoljenje, da smem vam predložiti državni proračun. Ker je ministrstvo trdno prepričano, da se bode žalostni finančni položaj države izboljšal, ako se skliče državni zbor, se tudi ono strinja z vašo željo, da naj se skliče kar najprej mogoče.«

Minister je s svojo napredno izjavo presenetil vso zbornico. Zato je tudi žel obilo glasnega priznanja. Da mož svoje besede ni snedel, kar se pri gospodih te baže tako rado zgodi, pokazalo se je takoj v naslednjih dneh. Dne 4. listopada je namreč izšel cesarski odlok, po katerem se ima še le za leto 1917 obljubljeni državni zbor sklicati že čez tri leta, to je leta 1913.

Možje so torej imeli prav, ko so kovali železo, ko je bilo še vroče.

Omenjeni cesarski odlok je povzročil v celem cesarstvu splošno veselje. Mnogi listi so izšli v slavnostni opravi. Le takozvanim Mladokitajcem, ki ob vsaki priliki s posebnim veseljem mečejo vladni polena pod noge in bi sedanjo dinastijo radi strmoglavili, cesarski dekret ni prišel prav.

Javnost je presenečena ne malo, da se je princ regent pritisku državnega odbora kar na mah udal, ko je vendar imel dosedaj na slične prošnje in zahteve, naj so že prišle od koderkoli, le gluha ušesa. Misel, da ga je bojazen pred bombami pripravila do tega, je torej kolikor toliko upravičena.

Splošno je mnenje, da bode sedanji državni odbor potem, ko dobi ljudstvo ustavo in vlada skliče državni zbor, igral vlogo gosposke zbornice. Da se s svojim radikalizmom ne priporoča za to častno zadačo, je gotovo. A s časom se utegne mozem kipeča kri nekoliko ohladiti.

ITALIJANSKI DREADNOUGHTI.

Meseca avgusta prihodnjega leta bodo Italijani pustili v morje bojno ladjo »Conte Cavour«, in sicer natančno po 12. mesecih, odkar so jo pričeli graditi. S tem bo dosegla italijanska ladjedelnica v Spezziji rekord v hitrosti v grajenju vseh dosedanjih italijanskih bojnih ladij. Vsak danporabijo za omenjeno bojno ladjo 25.000 kg jekla. Samo v 70 dneh so zgradili zunanji oboj ladje do oklopnega krova. Da morejo tako hitro graditi, je temu vzrok dejstvo, da je vlada sproti izplačevala denarne vsote, ki so bile potrebne za grajenje, vsled česar je mornariški arsenal mogel konkurirati z zasebnimi podjetji, ki razpolagajo z milijonskimi kapitali. Tudi dreadnought »Dante Alighieri« (19.000 ton), so mogli vsled enakih vzrokov zgraditi v 14. mesecih. »Conte Cavour«, ki bo imel 22.400 ton, pa se bo zgradil torej v 12. mesecih. Pri nas v Avstriji pa se grade bojne ladje »Radeckijeve« vrste, ki imajo samo po 14.500 ton, nad 14 mesecev.

* V provizorični zbornici nimajo vsi poslanci prostora.

Razne stvari.

Italijanski strah pred osvajaalnimi načrti Avstrije je velik. Sedaj je odkril italijanski list »Mattino« novost, da se more Avstrija polastiti albanskega pristanišča Vallona. Potem bi bila Italija med našo državo in Francosko zagazodena, morje in njegovo obrežje pa bi bilo za Italijo samo pogubonosni jarek. Italija bi popolnoma izgubila svojo moč na morju. Res, da je Valona dandanes še turška, toda bogve, kaj se še vse lahko zgodi. Navsezadnje za Avstrijo ni napačna misel, ki jo je sprožil omenjeni list. »Mattino« tudi pravi, da bi Italija, ako bi Avstro-Ogrska v sporazumu s Turško zasedla valonsko pristanišče, ne dobila nobenega zaveznika proti temu koraku. Značilen je ta strah po kategoričnih izjavah v prestolnem govoru in izvajanju grofa Aehrenthala. Avstrija bo pač v miru pustila Valono, dokler ne bodo stegnili drugi svojih prstov po njej.

Italijanske trdnjavske zgradbe. Iz Benetk se poroča, da je Italija začela razvijati veliko delavnost v utrjevanju trdnjaviških zgradb v bližini Benetk. Na Lidu, znanem svetovnem kopališču, se sedaj popolnoma prenavlja neka podrtja ter oborožuje z modernimi topovi. Ozki otok med Lidom in Chioggio se utrjuje z novimi obmorskimi trdnjavami, zlasti z oklopnimi stolpi, ter oborožuje s številnimi baterijami po šest topov. V Chioggiu pa bodo napravili postajo za podmorske čolne. V Benetkah je stacionirano brodovje torpedov, katerega posamezni oddelki so tako skriti, da so vzbudili pozornost šele pred dnevi, na rojstni dan italijanskega kralja, ko so bile vse vojne ladje okrašene z zastavami. Nasproti urada sanitetne oblasti se je postavila tudi postaja brezžičnega brzojava. Pripomniti je tudi treba, da so tudi nekateri posamezni torpedni čolni opremljeni z brezžičnimi brzojavi. Končno je treba tudi omeniti, da bo v Benetkah tudi stacioniran en vodljiv zrakoplov. Ker se more iz Benetk priti v Trst s torpednimi čolni v dveh urah, se zahteva od vojaške strani, da se v Trstu namesti večje število močnih bojnih ladij. Za časa aneksijske krize je bilo vse italijansko brodovje mobilizirano in brezžične brzojavke med Antivarom in Barom so dovolj jasno označevale namen te mobilizacije. Treba bo pač tiste dreadnoughte ki se grade v Trstu, kmalu spraviti v Pulj.

Boj proti umazaniam knjižuram na Dunaju policija odločno nadaljuje. Dne 3. t. m. je zaplenila 1060 izvodov neke umazane knjižure.

Veliko darilo vseučilišču. Kuratorij vseučilišča v Kolumbiji je dobil darilo 100.000 dolarjev, katerega obresti se porabijo, da se pospešujejo kulturni smotri med Nemci in Američani. Nadaljnje darilo 30.000 dolarjev je namenjeno za ustanovitev nemškega zavoda, na katerem se bo pospeševal študij nemške zgodovine in kulture.

Boj za dedščino po rajnem belgijskem kralju. Vlada se zopet pogaja s hčerami rajnega belgijskega kralja glede na zapuščino. Ponuja jim 4 milijone v gotovini in primerno rento.

Škratica divja na Ogrskem. V tofudejski stolici je oblast zaprla zato vse šole.

Mažarski roparji. V pusto Mahr so udrii roparji in ranili ženo najemniku nadporočniku Blau-u.

Samoumor v schönbrunnskem parku. V schönbrunnskem parku se je ustrelil 6. t. m. zvečer pred cesarjevimi okni trgovec s pohištvo Karel Kuhn. Vzrok: neozdravljiva bolezen.

Sedem oseb zastrupljenih. V Grandenza so se zastrupili neki delavec, njegova žena in trije sinovi, ker so jedli pokvarjena jedila. Režeji so že mrtvi, dva sinova se pa še borita za smrtjo.

»Jok bakšiš!« V turških mošejah se je silno ukoreninila razvada »bakšiša«, ki se je zahteval od vsakega posetnika ob posebnih prilikah kar po 10 frankov. Sedaj je vakufsko ministrstvo v Carigradu izdalo odlok, da so vse islamske hiše božje odprte vsakomur, kakršne koli vere. Zahtevanje ali sprejemanje vstopnine ali kakršnegakoli bakšiša se strogo zabranjuje in bodo vsi taki pregreški najstrožje kaznovani. Torej: »Jok bakšiš!« Potovalci po Turškem bodo tega gotovo veselili.

Poneverjenja v češkem eksportnem društvu za Česko, Moravsko in Šlezijo so glasom »Češkega Slowa« odkrili v višini več 10.000 K. Poneverjala sta pisarniški ravnatelj Podmešil in knjigovodja Zaworal v zvezi s slugo Křifikom. Poneverjena svota se hipno ne more dognati, ker manjka več poslovnih knjig, ki so se baje izgubile. Predsednik društva Wotruba se nahaja sedaj

v Argentini in je poneverjenja odkril njegov namestnik Wolesky.

Madame Curie je postala član akademije znanosti v Stockholmu in je tretja ženska, ki je dosegla to čast. Leta 1748. je bila imenovana grofica Eckblad, stara 80 let, leta 1783. pa ruska kneginja Daškov. Madame Curie je torej kot Poljakinja druga Slovanka med tremi ženskimi člani te akademije.

Pozor na stolčen cimet. V rusinskem listu »Dilo« čitamo: Carigrabski zdravstveni svet svari pred kupovanjem stolčnega cimeta in navaja sledeče vzroke. Vsak pobožni prebivalec Perzije hrepeni po tem, da bi bil po smrti pokopan na pokopališču v Kerbelu ali v Nedžetu, ki sta sveta kraja za tiste Perzijce, ki pripadajo k sekci šijitov. Ker pa ta kraja ležita na drugi strani perzijskega zatoka, žalujoči sodniki truplo umrlega, da bi se delj časa nepokvarjeno ohranilo, denejo v svinčeno trugo, posipljejo ga s stolčnim cimetom, ki dolgo časa mrtvo truplo konservuje ter tako hitro ne strohni. Na ta način pripravljeno truplo pelje se v Nedžet ali v Kerbel, kjer ga iz truge vzamejo, umijejo in šele potem po perzijski šegi pokopljejo. Stolčen cimet s teh trupel potem kupujejo razni trgovci, zlasti židje iz Bagdada ter ga pošiljajo v Evropo.

Koliko se na Češkem popije piva. Po uradni statistiki pride na Češkem na eno osebo: V »prazdrojoviem« Plznju 207 litrov, v Kraljevem Gradcu 130 litrov, v Čeških Budjevecih 167 l, v Hebu 219 l, v Liberci 202 l. Največ piva na osebo pride v matički Pragi, namreč 306 litrov na leto, najmanj pa na Poličko, kjer ena oseba popije povprečno na leto do 43 litrov piva.

Koliko se je pridelalo pšenice? Na podlagi statističnih podatkov mednarodnega poljedelskega zavoda v Rimu se je izkazalo, da se je letos pridelalo v deželah Evrope, Severne Amerike, Azije in v provinci Tunis skupno 868 milijonov meterskih stotov pšenice, in sicer na 88 milijonov hektarjev polja. Leta 1909 je znašala žetev pšenice 836 milijonov met. stotov. Kljub neugodnim vremenskim razmeram se je torej letos pridelalo za 30 milijonov meterskih stotov več, ker se je ravno tudi zvečala veličina polja, namreč za pet milijonov hektarjev napram l. 1909. Da si moremo ustvariti sodbo o splošnem pšeničnem trgu, moramo poznati produktivnost in potrebe posameznih dežel. Letos se je v Avstriji pridelalo 15 milijonov met. stotov pšenice. Ker pa potrebuje Avstrija na leto 28 milijonov met. stotov, se bo moralo v Avstrijo uvoziti 13 milijonov met. stotov pšenice. Ta uvoz pokrije lahko Ogrska, ki je skoro na isti površini polja (3½ milijona ha) kot lani pridelala letos 20 milijonov met. stotov pšenice več kot leta 1909. Vsega skupaj se je pridelalo letos na Ogrskem 54 milijonov meterskih stotov pšenice. Ker potrebuje Ogrska sama okroglo 32 milijonov m. stotov pšenice, more Avstro-Ogrska letos kot skupna gospodarska enota popolnoma kriti svoje potrebe, medtem ko se je moralo preteklo leto uvoziti 8 milijonov met. stotov inozemske pšenice. Nemčija potrebuje na leto 62 milijonov met. stotov, pridelala je 40 milijonov ter z uvozom pokriti primanjkljaj za 20 milijonov met. stotov. Enako je tudi na Francoskem, kjer se porabi na posameznega prebivalca na-več pšenice in kjer imajo izjemši Rusijo največ pšeničnega polja (6½ mil. ha). Francoska potrebuje letno 100 milijonov met. stotov pšenice. Medtem ko je lani skoro popolnoma krila lastne potrebe — žetev je znašala 97 milijonov met. stotov — ji letos primanjkuje 25 milijonov met. stotov, kar bo pa njen dolžnik Rusija lahko pokrila. Rusija je požela letos 30 milijonov met. stotov več pšenice kot lani, namreč 223 milijonov met. stotov. Že več tednov na neprehoma vozijo ruske žitne ladje med Odeso in Francosko, da se odplačujejo s pšenico obresti od dolgov. Na Angleškem se pridelala le 15 milijonov met. stotov, potrebuje 77 milijonov, torej bo treba uvoziti okroglo 55 milijonov meterskih stotov pšenice. Sorazmerno pa je na Angleškem žetev najboljša, kajti na hektarju polja se je pridelalo 21 met. stotov pšenice. Tudi v Italijo, kjer znaša letošnja žetev 41 milijonov meterskih stotov napram lanskim 55 milijonov, bo treba uvažati pšenico. Enako je s severnimi deželami, Dansko, Švedsko in Norveško, potem pride Švica, Nizozemska in Belgija. Kot izvozne dežele pridejo poleg Rusije in Ogrske samo še balkanske države v poštev. Tako je n. pr. pridelala Rumunska okoli 18 milijonov met. stotov več kot potrebuje, Bolgarska 6 milijonov in Srbija 1 milijon. Letošnja žetev je torej še zadovoljiva, kar dokazuje tudi to.

da so manje poskočile cene pšenice kot lansko leto.

SRBSKI PRESTOLONASLEDNIK NA DUNAJU.

Berolin, 5. decembra. »Vossische Ztg.« poroča iz Belgrada, da bo pred Božičem sprejel cesar Franc Jožef v privatni avdienci srbskega prestolonaslednika Aleksandra, ki se bo ob tej priliki zahvalil cesarju za sočutje ob njegovi bolezn.

Štaterske novice.

Š Zadržni okrožni shod v Ptuj. Lepo se je izvršil zadržni okrožni shod v Ptuj dne 4. decembra. Najodličnejši naši možje iz ptujskega okraja so se zbrali. Za predsednika zadržnega okrožja je bil izvoljen poslanec gospod Jožef Ozmeč, v odbor pa: veleposestnik g. Miha Brenčič, g. Ferdinand Pšunder in g. Fr. Rešek. Gospod nadrevizor Pušenjak je poljudno govoril o važnejših gospodarskih in stanovskih zadevah. K shodu so prišli tudi radovedni nasprotniki, ki so pa se lepo mirno obnašali.

Š V Radgoni se je ustanovil novi žandarmerijski oddelček št. 5. Obsega okraje Ljutomer, Gor. Radgona, Radgona in Feldbach. Za poveljnika je imenovan poročnik Fr. Živny iz Lvova.

Š Nemci v Sevnici. Iz Sevnice ob Savi se nam piše: Tukajšnji »Nemci« si bodo postavili svoj »heim«. Ustanovili so si v to svrhu poseben konsorcij, katerega člani morajo imeti vsaj po 1 delež po 20 K. Dozdaj so nabrali že krog 600 deležev. V tem »heimu« bodo imeli sevnški neodrešenci svoj hotel, kavarno in menda tudi — norišnico.

Š Sodni nadzornik za Celje, Maribor in Ljubljano je postal višji deželno sodni svetnik Adalbert Kotzian v Celju.

Š Samoumor vojaka. Ustrelil se je v Mariboru domobranec Franc Prebolshek.

Š Svojo hišo je zažgal v Roginski gorici posestnik Gregor Pevec, kot se poroča iz Šmarja pri Jelšah. Hišo ki je komaj vredna 4000 K, je zavaroval pred kratkim za 9000 K. Obdolžil je tudi po krivem požiga svojega najemnika

Ljubljanske novice.

SVETI OČE LJUBLJANSKIM VERNIKOM.

Na ljubljanskega knezoškofa je došlo iz Rima pismo kot odgovor na protestni shod proti rimskemu županu Nathanu. Pismo se glasi tako-le:

Presviti in prečastiti gospod!

Verniki ljubljanske škofije so s prelepo in velike časti vredno manifestacijo izrekli grajo nad krivico, s katero je Presvete Očeta v Večnem mestu nedavno izzvala predrznost sovražnega človeka. Njegova Svetost je z veliko radostjo sprejela ta znak prizadevanj in vneme, o kateri pričuje Tvoje pismo, in zato podeli Tebi, Tvojemu kleru in ljudstvu Tvoje škofije hvaležnega srca z veliko ljubeznijo svoj apostolski blagoslov.

Izvršujoč to preprijetno naročilo, izrekam vnovič Tvoji Svetlosti svoje spoštovanje.

Preudani

R. Kardinal Merry del Val.

Ij Javno predavanje S. K. S. Z. Opozarjamo na današnje predavanje g. prof. Adolfa Robide, ki predava v dvorani S. K. S. Z. točno ob ½ 8. uri zvečer: »Kulturni in izobraževalni moment dramatičnih prireditve«.

Ij Usmilite se slovenskih šolskih otrok na Koroškem! Prosimo darov za Božičnico slovenskim šolskim otrokom na Koroškem! Lani smo s pomočjo blagoslovenih tukajšnjih dobrotnic in dobrotnikov mladine priredili prekrasno Božičnico slovenskim šolskim otrokom na Koroškem. Tudi sedaj prihaja iz Koroške taka prošnja. Obračamo se tem potom do onih blagih src, ki so nam lani pomagala, da tudi letos priskočijo s svojim delom in s svojimi darovi na pomoč ter poleg tega pridobe še novih dobrotnic in dobrotnikov. **Mislamo, da ne bomo trkali zaman, ako prosimo ljubljanske Slovence in Slovence, da v svojih krogih vsaka in vsak po svoji moči nabira za Božičnico ubogim slovenskim šolskim otrokom v ogroženi Koroški.** Pokažimo z dejanji svojo ljubezen do obmejnih bratov, pomagajmo jim, da ohranijo narodu mladino — bodočnost. — **Prilagamo v ta namen današnji izdaji »Slovenca« za Ljubljano položnice.** Lepo prosimo: izpolnite vsako položnico, vsak, tudi najmanjši dar bodo

koroški Slovenci hvaležno sprejeli. Darovalce naj se blagohotno napiše z nabranimi svotami na drugo stran položnice. — Vsi na delo, da bratom na meji napravimo lep Božič! Došli darovi bodo izkazani v »Slovencu«.

Ij Pozor somišljeniki in somišljenice. Jutri na praznik ob 10. uri dopoldne bo pri Gostinčarju na Opekarski cesti (prej pri Kotniku) shod, na katerem bo govoril deželni odbornik g. dr. Pegan. Somišljeniki in somišljenice, pridite v obilnem številu na shod!

Ij Vaja moškega zbora »Ljubljane« bo danes ob pol 8. uri zvečer. Prosim za točno udeležbo. — Pevovodja.

Ij Šentpetersko prosvetno društvo v Ljubljani vabi k prireditvi, ki jo priredi v nedeljo, dne 11. decembra t. l. v »Rokodelskem domu«, Komenskega ulica št. 12. — Spored: 1. M. pl. Farkaš: »Lepa naša domovina«, društveni tamburaški zbor. 2. M. pl. Farkaš: »Oj Hrvati, oj junaci!«, društveni tamburaški zbor. 3. Stanko Pirnat: »Naša zvezda«, poje mešani zbor. 4. Jakob Aljaž: »Ne zveni mi«, poje mešani zbor. 5. Fr. Ferjančič: »Lahko noč«, poje ženski zbor. 6. Govor, govori gospod dr. Jožet Dermastia. 7. »Stari in mladi«, narodna igra v štirih dejanjih; spisal + Ant. Medved. Ta igra je zadnje večje delo pokojnega pesnika in pisatelja; namenil jo je družbi sv. Mohorja. Drama je pretresljiv klic IV. zapovedi: Spoštuj očeta in mater. — Igrala se bo prvič v Ljubljani. — Začetek ob 6. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži: I. prostor 1 K, II. prostor 80 vin., III. prostor 60 vin. Stojšča 40 vin. K obilni udeležbi vljudo vabi odbor.

Ij Krščanska ženska zveza ima v petek, 9. t. m. ob 4. uri redno predavanje v navadnem prostoru v »Unionu«.

Ij Pogreb č. g. kaplana Smoleja se vrši jutri ob četrti na 4. uro in ne ob pol 3. uri; ura pogreba se je morala spremeniti radi farnih cerkvenih opravil.

Ij Bratje Orli. Ker prepeljejo truplo pokojnega brata Smoleja, predsednika Orla v Komendi, na ljubljansko pokopališče k sv. Križu, se sprevoda udeleži tudi ljubljanski Orel. Zbirališče v »Unionu« ob 2. uri popoldne. Naj bo ljubljanski Orel častno zastopan! Na zdar! — Ljubljanski Orel.

Ij Železniški svet. V včerajšnji seji I. odseka železniškega sveta interpeliral je ud g. Silvester Škerbinec zastopnika južne železnice glede naprave zadostnih čakalnic za potnike na ljubljanskem južnem kolodvoru, odnosno glede na zgradbo že v seji meseca junija t. l. obljubljene **lepe za potujoče delavce in izseljence.** Zastopnik južne železnice je naznanil, da so načrti za prezidavo ljubljanskega južnega kolodvora že izgotovljeni in je povečanje tirov že deloma končano. **S povečanjem poslopja kolodvora se bo na vsak način prišlo v spomladni prihodnjega leta in** se bo ob tej priliki gledalo, da bodo čakalnice zadostovale za dogledni čas prometu potnikov.

Ij V franciškanski cerkvi se je devetdnevnic vršila na jako slovesen način, posebno znamenita je bila razsvetljava altarja. Jutri bo imel ob 9. uri pontifikalno mašo presvetli škof J. Stariha, popoldne je shod III. reda, Te Deum in darovanje. Pri pontifikalni maši se bode pela orkestralna maša od Karola Pembauer, graduale in ofertorij od J. Mitterer.

Ij Lovsko razstavo v »Mestnem domu« je obiskalo doslej nad 2500 oseb ter približno 700 učencev raznih učnih zavodov, katerim je odbor dovolil prost vstop, tako da znaša število te res zanimive razstave že nad 3000 oseb. Opozarjamo, da razstava ostane odprta le še ta teden vsak dan od 10. dopoldne do 8. zvečer ter da se mora v nedeljo, dne 11. t. m. nepreklicno zaključiti.

Ij Ko ni bil Ivan Hribar več župan ljubljanski . . . Pred kratkim so izročili prometu novi most čez Gruberjev prekop, in sicer — kakor je čisto umestno — brez vsake potratne oficijelne komedije. Koliko bo mestni občini prihranjenega denarja, ko ne bo treba pri vsaki stvari drage plošče z napisom za Ivana Hribarja, ampak zadostuje samo tabla: Počasi vozite! — Nek hudomušnež je pa vseeno te dni s svinčnikom zapisal na steno: »Ta most se je izročil ljudem in živini v porabo, ko je bil Ivan Hribar ex-župan ljubljanski.«

Ij Umrlj so v Ljubljani: Marija Elizabeta Abramczuk, rejenka, 2 mesece. — Ana Terpotec, mestna uboga, 84 let. — Darja Ankele, delavka, 22 let. — Ivan Šturm, bivši krošnjar, 87 let.

Ij Prizivu proti pritožbi radi prepovedi spomenika Adamiču in Lundru tudi deželna vlada ni ugodila. Tekom štirih tednov bo treba sedaj vložiti pritožbo na c. kr. ministrstvo za notranje zadeve.

Ij **Aretirala** je danes policija nekega Sebastijana Biondetti, rojenega leta 1864. v Veroni, ki je par dni bival v hotelu pri Maliču in ni plačal. Trdi, da je duhovnik, skoro gotovo je pa to tisti mož, ki se je tudi na Goriškem izdajal za duhovnika.

Ij **Voda** je toliko narasla zadnje dni vsled tavanja snega, da so morali zavornice v Prulah zopet odpreti, vse delo pa ustaviti.

Ij **Prestrašljiva vest**. K neki čevljarjevi ženi v Krakovem je prišel pred nekaj dnevi nek čevljarški pomočnik ter ji sporočil, da je njen mož pobegnil v Gradiški iz triletnega zavora in da hoče njo in hčerko ustreliti. Dejal je, da pričakuje noči v Mestnem logu, potem pa pride izvršit svoj namen. Razumno, da se je žena te vesti silno prestrašila in jo takoj sporočila policiji, ki je vinjenega čevljarja takoj natančno zaslišala in zastražila hišo. Čevljar je pri zaslišanju priznal, da je bila ta vest izmišljena in dostavil, da mora sploh od takrat ni več videl, odkar so ga zaprili.

Ij **Stava**. G. Josip Weibl je hotel napraviti z g. Martinom Lampretom stavo za 100 K, ki pa stave ni hotel sprejeti. Nato je g. Weibl sam daroval 5 kron za »Rokodelski Dom«.

Izpred sodišča.

IZPRED LJUBLJANSKEGA POROTNEGA SODIŠČA.

Hribarjeva obsodba. Radi roparskega napada na Ivana Gerčarja obtoženi Hribar je svoje dejanje do konca trdovratno tajil. Njegova trdovratnost se najboljše dokumentuje s tem, da na predsednikovo vprašanje, je-li on dovoli, da se vrne oropani denar 120 kron Ivanu Gerčarju, je obdolženec odgovoril z »ne«, češ, da ta še njemu dolguje denar. Porotniki so se izrekli za obdolženčev krivdorek, na kar ga je sodišče obsodilo na 8 let težke ječe.

Uboj krčmarja Antona Grčarja v Zagorju. — Gostilničar zaboden, ko je miril goste. Peter Mutnik, 20 let stari brusni pomočnik, je stal danes pred porotniki, ker je 16. oktobra v Zagorju trikrat z nožem sunil gostilničarja Grčarja, ko ga je isti miril. Težko ranjen je stopil Grčar v sobo, od koder so ga prenesli v kuhinjo, kjer je kmalu umrl. Obdolženec se zagovarja s silobranom, kar pa priče ovržejo. Obsojen je bil na 4 leta težke ječe.

Ponarejalec denarja iz Vodmata, 20 let stari čevljarški pomočnik Benedit Sotlar pride danes popoldne pred ljubljanske porotnike. Kakor smo poročali, je Sotlar ponaredil 50-kronski bankovec, ki ga je izročil svoji »nevesti«, katero je pa prijel pekovski mojster Jezeršek, ko ga je hotela menjati.

Telefonska in brzojavna poročila.

JUGOSLOVANSKO VSEUČILIŠKO VPRAŠANJE.

Dunaj, 7. decembra. S tem, da so vseučiliške zadeve izročene pododseku 12 članov, obstrukcija Jugoslovancev v vseučiliški zadevi ni prenehala, ampak je samo odgodena. Ako se na jugoslovanske vseučiliške zahteve ne bo oziralo in se jih povoljno ne bo hotelo rešiti, tedaj se takoj po vrnitvi predloge o italijanski pravni fakulteti v odsek, prične delo jugoslovanskih poslancev tam, kjer se je sedaj prekinilo. Izročitev pododseku pomenja samo zavlačevanje laške zahteve.

BIENERTHOV KABINET V ZADREGLI.

Dunaj, 7. decembra. Kljub izročitvi predloge o ital. prav. fakulteti pododseku je Bienenrothova vlada v jako nevarni situaciji. Predlog, ki bi morale biti rešene do novega leta, je jako veliko, čas pa silno kratek ter bi bilo treba jako hitrega in pridnega dela, da se do tedaj rešijo. Danes so razširjene vesti, da je položaj za Bienenrothovo vlado nevzdržljiv. Posebno je vplival večerajšnji, posebno proti finančnemu ministru Bilinskemu naperjeni sklep poljsk. kluba, ki kaže, da je nasprotstvo proti Bilinskemu se na strani Poljakov še pomnožilo, zato je izključeno, da bi mogel Bilinski dolgo vztrajati v kabinetu. Skoro gotovo pa Bilinski ne bo šel sam, ampak potegne seboj tudi nekaj drugih ministrov. Zato postaja kriza Bienenrothovega kabineta akutna in govori se, da je padec Bienenroth gotova stvar.

IZ KATOLIŠKEGA OSREDNJEGA ODBORA ZA AVSTRIJO.

Dunaj, 7. decembra. Katoliški osrednji odbor za Avstrijo je namestu

odstopivšega predsednika grofa Sylva Tarouca soglasno izvolil za predsednika kneza Zdenka Lobkowitza. L. 1911 ne bo splošnega avstrijskega katoliškega shoda, pač pa priporoča odbor deželne katoliške shode.

PREDRZNOST PASTORJA HEGEMANNA.

Kočevje, 7. decembra. Pastor Hegemann je napravil kazensko ovadbo zoper kongregacijo.

VELIKA SHODA NA DUNAJU.

Dunaj, 7. decembra. V ponedeljek dne 19. t. m. zvečer bo v ljudski dvorani v mestni hiši velik shod, na katerem govore dr. Weisskirchner, dr. Gessmann, dr. Pattai in deželni glavar nižjeavstrijski Hauser. Za 15. t. m. pripravljajo nepolitične patoliške organizacije velik shod.

COUDENHOVE ODSTOPI?

Dunaj, 7. decembra. Govori se, da bo češki cesarski namestnik grof Coudenhove zaradi bolezni odstopil in da postane njegov naslednik tržaški cesarski namestnik princ Hohenlohe.

STRAŠNE VREMENSKE NEZGODE V RUSIJI.

Peterburg, 7. decembra. Strašno neurje je presenetilo na transkaspiski progi 20 tovornih vlakov, ki so morali obstati na progi. Nekaj lokomotiv je zamrznilo. Osební vlaki so ostali na postajah. Potnikom manjka živil. Ob Taškentski železnici je zamrznilo nad 100 Kirgizov in 500 konj. Po stepah je že zamrznilo. V Andišamu je snežil rdeč zamrznilo. V Andišamu je snežil rdeč sneg.

ANGLEŠKE VOLITVE.

London, 7. decembra. Liberalci so dozdaj z delavsko stranko in Irce dobili 152 mandatov, unionisti 146.

Cerkvene razmere na Francoskem.

Razven Italije je ni dežele pod solncem, ki bi mogla tekmovati s Francijo glede njenih božjih hramov; med tednom je obisk francoskih cerkva neznamen, živahnejši je pa ob nedeljah in ob postnem času. Ob nedeljah vidiš vse sloje prebivalstva v cerkvi. Pri jutranjih božjih opravilih se nahaja navadno služinčad; nato pridejo meščani in zadnjih maš med 11. do 12. uro se udeleži najodličnejša gospoda. Tu je v navadi, da čim višjo pozicijo kdo zavzema, tem pozneje prihaja v cerkev. Kaj nemilo dirne tujca, kako malo spoštovan je na Francoskem nedeljski počitek. Postave o nedeljskem počitku v Franciji seveda ni in vsak prodajalec lahko ob nedeljah počenja, kar hoče. Mnogo je trgovcev, ki imajo ob nedeljah po ves dan trgovine odprte. V večjih francoskih mestih skoro ne zapaziš, da je nedelja. Tudi v krajih, kjer je dokaj verno kmečko ljudstvo, se čisto opazi, da ob nedeljah opravljajo poljska dela.

V večjih cerkvah je ob nedeljah kar po pet pridig: ob 6., 8., 9., 10. in 11. uri. Pri veliki maši, ki začenja navadno ob 10. uri, je vedno mnogo sijaja, ki bi se našemu človeku zdel skoro smešen. V Avallonu, kjer bivam sedaj, imamo n. pr. dekana, ki ima v mestecu, ki šteje 6000 duš, 11 duhovnih pomočnikov. Ob nedeljah je vedno slavnostna maša. Pri tej nastopi po 12 ministrantov, ki med božjo službo ponosno sedé na stolicah v presbiteriju. Takoj po glorijski duhovnik-celebrant blagoslovi tri hlebe kruha, ki se v zakristiji razrežejo, nato pa razdele med vernike. Torej navada, ki nas nekoliko spominja na cerkvene običaje pri pravoslavcih. Vsaka večja cerkev (v Parizu vse) ima svojega švicarja (Suisse), ki vzdržuje red v cerkvi. Vsaka večja cerkev ima tudi enega ali več pedelov. Švicar je navadno močan, velik mož, večkrat bivši vojak z redovi, včasih celo član častne legije. Nosi v zlatu se blestečo pestro uniformo v slogu 18. stoletja: kratke rdeče hlače, debele naramnjake, trikotni klobuk na glavi, sabljo ob strani, v roki pa mogočno helebardo. Tudi pedel (bedeau) ne izgleda nič manj marcialno; njegova črnomodra uniforma obstoja iz kratkih hlač in fraka, ki je okrašen z mogočno srebrno verigo s podobami cerkvenih patronov. V roki ima malo s srebrom okovano palico. Služba teh dveh možkov je precej enaka: prednjačijo ministrantom in duhovnikom pri izstopu iz zakristije in na poti h glavnemu oltarju in spremljajo propovednika do prižnice; spremljajo tudi duhovnika

pri kolekti (quête). Na Francoskem kakor znano duhovniki ne dobe plače od države ter so torej primorani živeti od darežljivosti vernikov. Pri vsakem cerkvenem opravilu hodi duhovnik s srebrno posodo od vernika do vernika ter nabira prispevke. Vsak vernik je nekako moralno dolžan, da daruje najmanj 5 centimov, že zato, ker je to najmanjša denarna enota v Franciji. Če še k temu računamo, da je treba pri vsakem cerkvenem obisku plačati od stolice 10 centimov, stane na Francoskem vsak cerkveni obisk 15 centimov. Poznamo pa še v francoskih cerkvah druge, takozvane dobrodne kolekte. Na čelu takih kolekt stoje navadno najodličnejše dame dotičnega kraja (v Parizu kneginja Metternich, kraljica Izabela, princesa orleanska Blanche itd.), ki nabirajo v cerkvi za dobrodne namene.

Poleg Švicarjev in pedelov imajo francoske cerkve tudi svoje cerkvenike, ki nastopajo v črnem talarju, da jih pravzaprav od duhovnikov razlikuje samo pomanjkanje tonzure in bireta. Vsaka večja cerkev ima angažovan cel pevski zbor. Tudi pevci nosijo črn talar in preko njega bel korelet brez rokavov; ob praznikih pa nastopajo v sijajnih z zlatom obutih plaščih. Pri večjih cerkvah obstoji pevska šola za dečke, koje obiskovalci so razven petja deležni tudi raznovrstnega znanstvenega poduka. Pri veliki maši ob deseti uri navadno nastopa ves pevski štab. Cerkev imajo skoro vseprek po dvoje orgelj: ogromne orglje nad vhom proizvajajo navadno le fuge, medtem ko orglje v prezbitteriju petje spremljajo. Prisostvovanje deseti maši v kaki večji francoski cerkvi je torej umetniški užitek »par excellent«. Pri deseti maši spremljajo pevce razven orgelj vsi mogoči instrumenti: vijole, fagoti, flavte itd. V večjih mestih se cerkveni pevci skoraj izključno rekrutirajo iz vrst konzervatoristov. Za organista pri velikih orgljah na empori je nastavljen vedno umetnik - odličnjak. Mnogo najslavnejših skladateljev v Franciji je zavzemalo ali pa še zavzema take službe. Tako je bil glasoviti Saint-Saëns mnogo let v cerkvi sv. Madeleine v Parizu. Velike orglje — kakor že omenjeno — je možno slišati samo ob nedeljah in praznikih. Najglasovitejše pariške orglje nahajamo v cerkvah Saint Eustache, Notre-Dame, potem Saint-Sulpice in Saint-Roch. Tudi pri porokah odličnjakov kakor pri pogrebi doné velike orglje. Solo-partije se v tem slučaju proizvajajo po najboljših močeh kakšnega opernega zbora. Društvo francoskih komponistov, glasbenikov (Société des artistes musiciens, compositeurs et chanteurs) priredi vsako leto v novembru na praznik zaščitnice glasbe svete Cecilije slovesno opravilo v pariški cerkvi Saint-Eustache; Parižanom je dobro znano, da pomeni ta dan eden največjih praznikov francoske cerkvene glasbe. V isti cerkvi pride vsak Veliki petek na spored Rossinijeva »Stabat Mater«, tudi polnočnica v tej cerkvi slovi. Ljubiteljem glasbe na ljubo še omenjam sledeče: V cerkvi St.-Gervais (v Parizu) se proizvaja izključno repertoire siktinske kapele v Rimu. Neverjetno, pa vendar resnično je dejstvo, da se v Parizu mnogi duhovniki dajo podučevati od slavnih gledaliških igralcev v retoriki in deklamaciji in pariški duhovniki se imajo temu zahvaliti, ako so na glasu neprekosljivih govornikov. Francozi so vobče rojeni govorniki — naši bratje Hrvati imajo v tem oziru dokaj sličnosti s Francozi — med duhovniki pa so le redke izjeme oni, ki bi ne obvladali vseh fines retorike.

Kar zadeva politično mišljenje francoske duhovščine, jih je precej v taboru royalistov, torej v tistem taboru, ki stremi za vpeljavo monarhičnega režima v Franciji; ni jih pa več malo, ki so zelo demokratičnega mišljenja. Na mnogih cerkvenih vratah sem videl nalepljene dobrodne znamke z besedilom: »Vive le prince d'Orléans le prochain roi de la France.« (Živio princ orleanski, bodoči kralj Francije.) Rekonstitucija monarhije v Franciji bi bila danes zato težavna, ker so francoski katoličani preslabo organizovani. Francoski duhovnik je slab organizator. Ako bi bili pripadniki krščanskega gibanja na Francoskem tako izborni organizovani, kakor n. pr. na Nemškem ali v Avstriji, bi dobila Francija kmalu drugo lice. Kajti v resnici fra-mazonstvo ne obsega nad 10 odstotkov francoskega prebivalstva. Ali vsi poskusimo smotreno organizovati francoske

katoličane, so se doslej izjalovili. To nam je nedavno tudi dokazala organizacija »Sillon«. Vzroka temu iščem v francoskem narodnem karakterju. Francoz je previhrav, da bi se vpregel v jarem kake smotrene organizacije. Verna slika francoskega značaja je tudi tukajšnje zadržanost, koje sedaj proučujem. Francoz bi bil izboren za drugar, ker je izredno marljiv, trezen in štedljiv, ali po drugi strani mu manjka disciplina, in te se mu ne vcepi z bičem. Znano pa je, da je ravno špartanska discipliniranost v nemškem in danskem zadržanosti dosegla tako sijajnih uspehov. — »L'indépendance française« (francoska neodvisnost), to je rdeča nit, ki se plete skozi ves karakter tega sicer s tako sijajnimi gospodarskimi talenti oblagodarjenega naroda. —

Pobavimo se še nekoliko s cerkvenim govorništvom. Vsak tujec, ki se je učil francoskega jezika, je spoznal njega lepoto šele pri propovednikih. Noben tujec, ki je v Parizu, ne zamudi poslušati propovednike, na kojih je posebno Pariz tako bogat. Propovedniki svetovnega slovesa so pariški dominikanci. Kar znano so povzdignili dominikanci v Parizu »éloquence de la chaire« (propovedniško zgovornost) v umetnost. Med njimi najglasovitejši je pater Janvier. Dalje treba omeniti abbé Vignot, znan po svojih »conférences.« V Parizu prireja abbé Vignot ob postu vsak večer ob 8. uri govore v Ecole Fénelon. Ti govori so dostopni samo moškim. Pridige se prireajo večidel v adventu in postu. Navadno jih prireja skozi celo postno dobo eden in isti duhovnik. Namenjene so te propovedi izključno omikanemu občinstvu ter je njih vsebina navadno globoko filozofska.

Po zimi se posebno pariške cerkve odlikujejo po topli kurjavi, v mnogih cerkvah imajo celo parno kurjavo.

*) »Conférences« so govori ne samo cerkvene, ampak tudi filozofske vsebine, ki jih prireajo imenovani propovedniki posebno v postu zvečer v pariških cerkvah.

(Dalje.)

: Naročajte „Slovenca“ .:

Mnenje gospoda dr. Rudolfa Eisenmengerja Szászváros

Gospod J. Serravallo Trst.

Sporočam Vem, da rad pripisujem Vaše Serravallovo Kina vinc z železom pri malokrvnosti — toliko primarni kakor sekundarni — kjer manjka tek in bolniki ga radi jemljejo. Krvno stanje kakor tudi tek se v vsakem slučaju boljšata.

Szászváros, 7. maja 1909.

Dr. R. Eisenmenger.

XXXX. državna loterija. Dne 15. cembra t. l. se vrši srečkanje XXXX. državne loterije za civilne dobrodne namene. Ta loterija vsebuje 20.738 dobitkov v skupnem znesku 620.000 K. Glavni dobiček znaša 200.000 K, dalje so dobitki za 50.000 K, 30.000 K, itd., ki bodo vsi izplačani v gotovini. Ena srečka stane 4 K.

* Herderjev konverzacijski leksikon se dobi v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani pod pogoji, ki so označeni v oglasu založnikovem. Tudi antikvarjat »Katoliške Bukvarne« ima še dva popolnoma nerabljenega vezana izvoda tega leksikona na razpolago za nižajo ceno 98 K.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 7. decembra.

Pšenica za april 1911 11:10
Pšenica za oktober 1911 10:79
Rž za april 1911 7:84
Oves za april 1911 8:41
Koruza za maj 1911 5:66

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306,2 m, sred. zračni tlak 736,0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje b. m. v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padevina v 24 urah v mm
6	9. več.	733,2	9,2	sr. zah.	jasno	
7	7. zjut.	733,3	9,0	sl. svzh.	dež	3,1
	2. pop.	733,4	11,2	sl. jug		

srednja večerajšnja temp. 9,6° norm. 0,4°

Božična darila!

orodja itd., itd., vse v najmodernejšem slogu.

Preden si nakupite božičnih daril, blagovolite si ogledati še moje izložbe in presodite cene! — Potrudite se potem v mojo trgovino, kjer se Vam daje drage volje vsaktera pojasnila, da se prepričate in odločite se bodele takoj, da si nabavite svoje potrebščine le pri domači trdki.
H. SUTTNER, LJUBLJANA, Mestni trg ali Sv. Petra cesta. Specialna trgovina najnovejših precizizkih ur moje lastne tovarne ur v Svici z znamko „IKO“.
Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine, juvelov ter briljantnih nakitov itd., istokot ogromna izbira kinn-srebrnega blaga kakor nastavkov, jedlinega Postrežba strogo solidna! Cene nainiže! Telefon 273. Brzojavni naslov: „H. SUTTNER“.

Na pismena vprašanja se odgovarja z obračto polto. Cenik poštno arasta.

Društva.

— **Društvom v posnemanje.** Društvo za zgradbo kapelice v Rožni dolini priredi jutri dne 8. decembra in 18. decembra veselico. Vse vstopnice so kolokovane z narodnim kolkom. Priporočamo to tudi drugim društvom v posnemanje. Kolki se naročajo pri »Slovenski Straži« v Ljubljani.

— **Viš - Glince.** Družba za zgradbo kapelice v čast presv. Srcu Jezusovemu v Rožni dolini v ljudno vabi h gledališki predstavi, ki jo priredi na praznik Brezmadežnega spočetja Matere Božje dne 8. grudnia v novem »Društvenem domu«, Glince št. 193. »Smrt Marije.« Igrokaz v treh dejanjih s petjem in godbo. Žive slike: I. Angel Gabriel oznani smrt Mariji. II. Smrt Marije. III. Marija v nebeški slavi. V II. in III. dejanju poje zbor angelov s spremljevanjem godbe. Začetek točno ob četrti uri popoldne. — Dvorana je zakurjena. Vstopnina: Sedeži I. vrste 1 K, II. vrste 70 v, III. vrste 50 v. Stojišča 30 v. Družba ima z novim letom poravnati prvi obrok na dolg, ki je nastal vsled zidave prepotrebne kapelice. Vabimo torej vse naše somišljenike in prijatelje, da se v obilnem številu odzovejo vabilu in udeležijo te prelepe predstave. Ker je čisti preostanek namenjen v pokritje nastalega dolga, se preplačila hvaležno sprejemajo. Po § 2, točka b, družbenih pravil je vsak dobrotnik deležen vseh dobrih del, ki se opravljajo v novi kapeli za udeležbo v dobrotnike družbe. Za obilen obisk prosi odbor družbe.

Književnost.

* **Dekletom.** Ravnikar je izšla v drugem natisu knjiga: Dekletom. Prvi zvezek: krščansko življenje, ki jo je napisal prevzvišeni knezoškof ljubljanski. Knjiga se dobi v »Katoliški Bukvarni«, in sicer stane izvod 80 vin., če se pa skupno naroči deset izvodov in več, pa le 60 vin. — V zadnjem času je dohajalo mnogo naročil na navedeno knjigo, katerih pa nismo mogli izpolniti, ker je popolnoma pošla. Kdor knjigo želi, naj blagovoli svoje naročilo ponoviti.

Po bolezni je treba krepilnega sredstva,

ampak biti mora učinkujoče — na primer Scott-ova emulzija. Napravite enkrat z isto poskus. Že po razmerno malem zavžitju se boste počutili boljše. Temu je vzrok čistost in izborna kakovost vseh sestavin, ki jih ima Scottova emulzija in vsled posebnega Scott-ovega pripravljanja.

Prisna je ta to znani — ribičem — kot garancijskim znakom SCOTT-ovega ravnanja.

Scott-ova emulzija

3109 da nove moči mnogo hitreje kot navadno ribje olje in se v ta namen uporablja in priporoča od zdravnikov že 34 let.

Cena izvirni steklenici 2 K 50 vin. Dobri se v vseh lekarnah.

Anton Šarc Ljubljana

Selenburgova ulica št. 5 na vogalu Knašove ulice (nasproti glavne pošte).

Znano najboljšo platno za rjuhe, bombaževina, brisalke itd. — Švicarske vezanine. — Znano najboljšo perilo. — Najcenejši nakup.

-- Opreme za neveste! --

2965

Učenca

za mizarstvo obrt sprejme takoj **Jožef Platinšek**, mizarški mojster, Guncleje št. 17, p. št. Vid nad Ljubljano. 3563

Kmetija

3502 **v Gorenji vasi pri Medvodah** z lepo gosposko hišo, gosposkimi poslopji, velikim, lepo zasajenim sadnim vrtom, je **do sobote 10. decembra naprodaj.** — V soboto popoldne ob 2. uri bo prostovoljna dražba posameznih parcel ali celega posestva. Cena 12.000 K. Izredna prilika za trgovce in obrtnike. Prodajo se tudi samo poslopja z vrtom. Pojasnila daje **Janez Marn, pos., Gorenja vas pri Medvodah.**

Župni urad v Vavtvasi razpisuje službo organista in cerkvenika.

Plača letnih 800 K v gotovini, prosto stanovanje in poraba vrta. — Prednost imajo tisti, ki znajo voditi pevski zbor. Nastop ob novem letu. 3565 10

Zaloga vina

Josip Pertot, Barkovlje-Trst 404.

V, vili Pavšič v Zgornji Šiški

se odda s 1. februarjem 1911 lepo, moderno

stanovanje.

3556

Organist in cerkvenik

se sprejme v manjši župniji na Kranjskem. Prednost imajo taki, ki znajo kako rokodelstvo. Ponudbe sprejema upravnistvo pod šifro »organist«. 3558 2

Izjava.

3561

Slišim, da gotovi individij širi o meni neresnične govorice z namenom, škodovati mi na časti kot inženirju in s tem tudi gmotno mojemu podjetju. Lahko s ponosom konstatiram, da se poleg dobro uspešnih obeh državnih izpitov, lahko izkažem s prakso in kvalifikacijo, v moji starosti dano le malo komu. — Vsled tega bom to neumno zlobnost v pozitivnem slučaju sodnijsko zasledoval.

Ingenieur Hugo Ahlir.

Elektroradiograf „IDEAL“

SPORED! Od srede, 7. do petka, 9. t. m.: 1. Razločljivi mož. (Komično.) — 2. Otok Majorja. (Po naravi.) — 3. S čolnom skozi prepe v Ardeche. (Južno Francosko.) — 4. Disciplina in velikodušnost. (Drama.) — 5. Luka ribič. (Jako komično.) — Dodatek ob 7. in 1/2 9. uri zvečer: 6. Lujza Miller. (Senzacionalna drama.) — 7. La Ricadora. (Iz koloseja v Lizboni.) 3530

Lepo stanovanje

v Kolodvorski ulici št. 32, obstoječe iz 4 sob, kuhinje in drugih pritliklin, je januarja meseca za oddati. Več pri lastniku Al. Vodniku. 3555

Največja božična okazajska prodaja

v konfekciji za dame in deklece ter izgotavljenih oblek za gospode, dečke in otroke.

3559

Primerna koristna božična darila!

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Naznanilo.

3569

Na 9. december 1910 določena **prostovoljna sodna dražba premičnin iz zapuščine po g. Amaliji Vilhar, roj. Luckmann se ne vrši.**

Dr. Fran Vok,

c. kr. notar, kot sodni komisar.

RIBE

Vsak petek se dobe po čudovito nizkih cenah

iz Severnega morja

pri

ANTONI STACULI

CENE ZA TEKOCI TEDEN:

Vahnja (Schellfisch) velika riba brez glave	1 kg K 1-40.
Trska (kabljo) brez glave	1 " " —80.
Morski losos (Seelachs)	1 " " 1-—.
Morska postrv (Knurrhahn)	1 " " 1-—.
Ostriga (Austernfisch) zelo delikatna, brez glave	1 " " 1-50.
Zlati ostris (Goldbarsch)	1 " " 1-—.
Schollen (Flundern) srednje velika za praženje	1 " " 1-50.
Rudeči list (Rotzunge) nadom. za soles	1 " " 1-80.
Steinbutt (Turbot)	1 " " 2-80.
Angler (brez glave in brez kože)	1 " " 1-40.

Na željo p. n. naročnikov so na razpolago zastoj kuharske knjige. Obenem priporočam vsak dan sveže polnjeno **Königshausen'sko bavarsko in marčno pivo**, ki se naročnikom franco dobavlja na dom.

Zapravljivec je

kdor dopušča svojim ljudem, da kurijo z drugim premogom kot šentjanskim.

Šentjanski premog

je namreč poleg tega, da ima izvrstno gorljivost, tudi po 60 vin. pri 100 kg cenejši, ko vsak drugi premog. Prodaja se namreč na drobno v hišo postavljen po 1-20 K 50 kg.

3544

Razen prodajne pisarne v **Šelenburgovi ulici 7, I. nadstr.**, sprejemajo naročila sledeče tvrdke: **Ivan Babič, Dolenjska cesta; E. Kavčič, Prešernova ulica; Leskovic & Menden, Jurčičev trg; J. Mencinger, Sv. Petra cesta; B. Sevar, Sv. Jakoba trg; A. Sušnik, Zaloška cesta; Fr. Trdina, Stari trg; Ivana Tarih, Tržaška cesta; Uradniško gosposkarsko društvo, Kongresni trg.** Naročila in denar za premog za **Šiško sprejema g. Lud. Kotnik, trgovec v Spodnji Šiški.**

Na najvišje povelje Njegovega c. in kr. Apostol. Veličanstva.

40. c. kr. državna loterija

3082

za civilne dobrodelne namene v drž. zboru zastopanih kraljevin in dežel. Ta denarna loterija edina v Avstriji zakonito dovoljena, vsebuje: **20.738 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 620.000 kron.**

Glavni dobitek znaša **200.000 kron**

Srečkanje nepreklicno 15. decembra 1910. — Ena srečka stane 4 K. Srečke se dobe pri oddelku za državne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollmstrasse 7, v loterijskih kolekturah, tobakarnah, davčnih, poštah, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd.; igralni načrt za kupce brezplačno. — Srečke se pošiljajo poštne prosto.

Od c. kr. loterijskega ravnateljstva. (Oddelek za državne loterije.)

Po svetu.

Nobenih deputacij ne sprejme več predsednik ogrskega državnega zbora. Poslovnik ogrskega državnega zbora namreč določa, da predsedniku deputacij ni treba sprejemati. Sedanji predsednik se je poslužil te točke poslovnika ter sedaj razglasa, da ne sprejema deputacij.

Plodonosni kraljevi gradovi. Iz Monakovega se poroča: Ravno kar je izšlo oficijelno poročilo o obiskih občinstva v kraljevih gradovih v Schwannsteinu, Neuschwansteinu, Linderhofu in Huldshütten, ki jih je sezidal kralj Ludovik II. in ki so se po njegovi smrti odprli vsled stavbnih dolgov v teku poletja, da si jih občinstvo ogleduje proti vstopnini. Kljub zadnjemu deževnemu poletju so plačali ljudje na vstopnini v te gradove okroglo 280.000 mark. Vsako poletje prinaša povprečno okoli 300.000 mark dohodkov. Dolgovi za izvršitev teh stavb, katerih je bilo 1.000.000 mark, so z omenjenimi vsakoletnimi dohodki že davno pokriti. Ker se porabi za vzdrževanje gradov komaj polovico dohodkov, je jasno, da dobiva premoženjska uprava lepe vsote od občinstva.

Odločitev o veljavnosti nad 7000 porok. Laško sodišče v Comu bo 13. januarja sodilo o veljavnosti več kakor 7000 laških porok. Grofica di San Rocco zahteva namreč ločitev zakona, češ, da rimski civilni uradnik, ki jo je poročil, ni bil kompetenten, da sklepa poroke. Poročil jo je konsistorialni svetnik Pacelli, ki je bil več let rimski občinski svetnik. Pooblastil ga je januarja leta 1901, rimski župan knez Caetani, da sme civilno poročati. Pacelli je poročal tudi pod sledečimi štirimi rimskimi župani, ne da bi ga bili pooblastili. Odkar je Caetani odstopil, je poročil Pacelli več kakor 7000 zakonskih dvojic. Če comsko sodišče loči zakon grofice di San Rocco, bo neveljaven zakon vseh po Pacelliju poročenih nad 7000 dvojic.

Marconi o napredku v radiotelegrafiji. Rimski »Tribuna« priobčuje pogovor z Marconijem o novih radiotelegrafskih zvezah med Massano v Eritreji in Coltano poleg Pize. Marconi je pokazal poročevalcu omenjenega lista najprej brzojavko adjutanta italijanskega kralja, generala Brusattija, potom katere izraža kralj svoje veselje vsled nove zveze ter vošči Marconiju v interesu človeštva in znanosti nadaljnjih uspehov. Marconi je nadalje izjavil, da more nova brezžična brzojavna zveza vsakogar zadovoljiti, ker ste obe radiotelegrafski postaji oddaljeni nad 5000 km med seboj in je bila dosedanja brezžična brzojavna postaja v Massani prirejena samo za zvezo z Mogadiscio, ki je oddaljena samo 1600 km. Brezžična brzojavna postaja v Coltanu more sprejemati vsa brezžična brzojavna poročila iz Angleške in celo iz Kanade ter ravnotako oddajati tako daleč brzojavke. Marconi je nadalje izjavil, da se vrše priprave, da se pritegne v zvezo brezžičnih postaj tudi Argentinijo. Marconi je tudi sklenil v zadnjem času s špansko vlado pogodbo, po kateri naj bi se v Madridu osnovalo nekako središče vseh postaj ob Sredozemskem morju ter naj bi se osnovala tudi brezžične brzoj. zveze z Vigo in Kadiksom ob Atlantskem morju. Postaja v Collanu pri Pizi se bo priredila tudi v najkrajšem času za radiotelegrafične zveze z deželo Somali, Angleško, Špansko, severno in južno Ameriko.

Menelik, pred kratkim umrli abesinski cesar, je še v zadnjem času življenja prepovedal pod strogo kaznijo vsak uvoz alkoholnih pijač v svojo državo. Četudi je Menelik znal v splošno ceniti evropsko kulturo, je vendar spoznal, da francoska vina in nemška piva, ki so našla na njegovem dvoru odprta vrata, skrajno škodljivo vplivajo na ljudi. Želel je ohraniti svoje ljudstvo močno, zdravo in neodvisno ter je vsled tega principiuelno prepovedal vsako rabo upijanljivih pijač. Kdor uvaža alkoholne pijače, se ga kaznuje v Abesiniji s tem, da mora piti toliko časa te pijače, dokler se mrtev ne zgrudi.

Kupujte le vžigalice: „V korist obmejnim Slovincem“.

Grčar & Mejač

LJUBLJANA, Prešernova ul. 9

priporočata 3441

svojo velikansko zalogo zimskih sukenj

v vseh velikostih in različne kakovosti po čudovito nizkih cenah.

Pripravno darilo za Miklavža in Božič!

MLIN

s tremi tečaji

stopami in žago, prvi mlin na težki vodi, poleg bolnišnice usmiljenih bratov v Kandiji, kakor tudi 3 travniki in 2 njivi, vse okoli mlina, se da v najem takoj pod ugodnimi pogoji.

Tudi je na prodaj približno 6)–70 met. stotov krme. Več se izve v Kandiji pri Novem mestu pri Hedvigi Rosini ali pa pri Rosini v Metliki.

3549

TOIFLOV

TALANDA

CEYLON ČAJ

3395

Najcenejše dežnike in solnčnike domačega izdelka

priporočata po najnižji ceni in najboljši kakovosti slavnemu občinstvu in preč. duho vščin

JOSIP VIDMAR, tovarna dežnikov, Ljubljana

Pred Škofijo št. 19. Stari trg št. 4. Prešernova ulica št. 4.

3634 Popravila točno in ceno. 52 1

Po lastni ceni zaradi pomanjkanja prostora za Božič in Novo leto

prodajam narejene obleke, zimske sukne, pelerine za gospode in dečke kakor tudi najnovejšo

konfekcijo za dame in deklice

H. Lukič, Ljubljana, Pred škofijo 19.

2382

Knjigovodja

zmožen slovenskega in nemškega jezika, ki je že služboval v trgovini, se sprejme takoj ev. pozneje.

Adolf Hauptmann, Ljubljana

3503 (1)

VAJENEC

poštenih staršev se sprejme v večjo trgovino na Dolenjskem.

Ponudbe je poslati pod „št. 100“ na upravnništvo „Slovenca“

3454

HERDERJEV KONVERZACIJSKI LEKSIKON

To delo ustreza s svojimi bogato ilustriranimi osmimi zvezki po sodbi splošne kritike vsem zahtevam. Popoln je, priročen, zanesljiv, cen in nadomestila za K 120— se enkrat tako drage leksike. Dobavljamo te krasne zvezke franko brez pribitka proti mesečnemu plačilu

4 K

Krasna brošura zastoj.

B. Herder-jeva zaloga, Dunaj I.

3318 10—1 Wollzeile 33.

Zlatnina

v najraznovrstnejših, priznanih okusnih vzorcih in po nizkih cenah za darila

za Božič

se dobi pri zlatarju

I. Vecchiet

Ljubljana, naspr. glavne pošte.

2714

Zaradi prostora se prodasta

dva križeva pota

eden 100 cm za K 140—, drugi 150 cm poprej K 500—, sedaj za K 320— pri FRANC TOMANU, podobarju in pozlatarju, Valvazorjev trg št. 1. 3007 Ljubljana. 1

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zob. čistil. sredstvo

Seydlin

Izdelovatelj O. Seydl

Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

Dobri so povsod

Za belokranjsko železnico! Naprodaj:

HIŠNA POSEST

obstoječa iz 1 enonadstropne ter 1 pritlične hiše z vrtno, v zelo prometnem kraju pri Novem mestu, se zaradi preselitve pod zelo ugodnimi pogoji

proda.

Naslov pove upravnništvo „Slovenca“.

3535

Zima zahteva

gorko odejo, rudeče široke koltre K 6'30, pisane široke koltre K 6'60, klotaste koltre s pisano podlago K 8'80, rožaste flanelaste odeje K 3'80, flanelaste rjuhe K 2'—, plahte (koce) po K 2'—, 2'50, 3'20, 2'798 ter K 4'— i t. d., samo pri

R. MIKLAUC, Ljubljana, Stritarjeva ul. 5. Pošilja se tudi po pošti.

V najem se odda takoj v sredini mesta

skladišče

ki je tudi pripravno za delavnice.

Vprašati naj se blagovoli v Selenburgovi ul. 6. II. nadst. desno.

3521

Pletene srajce

hlače, jopice in nogavice za moške, ženske in otroke v veliki izbiri pri Miklavžu, Ljubljana, Medarska ulica. 2799

Mlinar

dobro izvežban, želi vstopiti v službo kot pomočnik ali pa vzame mlin v najem — Naslov: J. K., mlinar, poste restante Idrija.

3433 1

Telefon šte. 16.

2767

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Telefon šte. 16.

Stavbeno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbenotehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbena in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. Priporočata se za stavbena dela vsake vrste.

Dinamo stroji, elektr. motorji. Naprave za elektr. razsvetljavo in prevojanje elektr. sile. Električni obrat vseh vrst. Ventilatorji. Turbo-generatorji, elektr. železnice in lokomotive, žerjavi in dvigala. Obločnice in žarnice vseh vrst. 2075

Elektrotehniška delniška družba

preje Kolben in dr.

Praga-Vysočany

Vodne turbine vseh sestav, (Francis, Pelton). Točna, cena in hitra popravila vseh elektr. strojev od drugih tvrdk. Vse potrebe za inštaliranje. Odliki iz Siemens-Martinovega jekla, ameriška kujna litina iz lastnih velikih livaren in jeklaren. Za vele- in malo obrt.

Svilnato blago

baržuni, pliši, tenčice, čipkasto blago, čipke, vložki, svilnate vezanine, jabots, šerpe, damski ovratniki, kravate, svilnati in baržunasti trakovi, pozamentirja, porte, žnore, resice, dišave, mila i. t. d., vedno najnovejše v največji izbiri.

Modna trgovina P. Magdič v Ljubljani, nasproti glavne pošte.

3012

Ne išči v tujini, kar najdeš doma!

Vedno najnovejše damsko volneno blago, tu- in inozemsko sukno za gospode, perilne pariente, kotone, zastore, preproge vse vrste, odeje, moško letno in zimsko perilo, kravate, nogavice, rokavice izvrstne kakovosti po vsaki poljubni ceni. Posebno priporoča svojo veliko zalogo šifona, platna, brisalk, namiznega perila, ter vezanine za nevestine opreme.

3241

Manufakturna trgovina I. KOSTEVC, Ljubljana, Sv. Petra cesta 4. Vzorci poštne prosto. Cene strogo solidne.

Najstarejša svečarska tordka Fr. Šupevc

Ustanovljena leta 1800

priporoča velečastiti duhovščini ter slavnemu občinstvu zajamčeno pristne čebelno-voščene sveče za cerkev, pogrebe in procesije, voščene zvitke, izborni med-pitanec, koji se dobiva v steklenicah, škatlah in škafih poljubne velikosti. — Kupuje se tudi vsak čas med v panjih, sodčkih, kakor tudi vosek in suho satovje po kolikor mogoče visoki ceni. Za obilna naročila se toplo priporoča in zagotavlja točno in pošteno postrežbo. — Ljubljana, Prešernova (Slonova) ulica 7, Perlesova hiša.

3396

Šampanjec Bouvier

izborna tuzemska znamka.

Štajerska vina

v steklenicah, izvrstne kakovosti!

„Rizling“
„Murski biser“
„Traminec“

Dobi se v Ljubljani v vseh boljših restavracijah.

13 3493

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Dekle z biseri. Povest iz Neronove dobe. 13. zvezek ljudske knjižnice. K 2-20, vezano K 3-20. — Navedena povest je istinito biserna povest, ki bo bravca privezala nase z neodoljivo silo in se mu po svoji krasni vsebini neizbrisno vtisnila v spomin.

Knjiga o lepem vedenju. Spisal Urbanus. K 3-—, elegantno vezano K 4-—. — Že dolgo smo občutno pogrešali točnega navodila za olikano in oglašeno vedenje v družbi, kajti ne le naše ljudstvo, temveč tudi izobraženec mora imeti vočkrat pri roki zanesljivega svetovalca, kako mu je pri tej in oni priliki v družabnem življenju nastopati, da se ne zameri in ne pride v zadrego. Tej potrebi bo ta knjiga v vsakem oziru odpomogla.

Sociologija. Spisal dr. A. Ušeničnik. K 8-50, vezano K 10-80. — Celo veliki narodi nimajo dela, ki bi se moglo po znanstveni temeljivosti in obsežnosti ter po strokovni popolnosti meriti z navedenim delom našega domačega učenjaka. Dr. Ušeničnikovo sociologijo smemo s ponosom uvrstiti med najodličnejša dela svetovne znanstvene literature.

Poezije Anton Medved-ove.

I. del K 3-80, elegantno vezano K 5-—; — II. del K 4-—, elegantno vezano K 5-40. Poezije Medvedove, ki je pač ena naših najkrepkejših in najizrazitejših pesniških individualnosti, so v kras vsakemu slovenskemu domu.

Leposlovna knjižnica:

1. zvezek: Razporoka. Pavel Bourget. — Kalan. Roman. K 2-—, vezano K 3-—.
2. zvezek: Stepani kralj Lear. Ivan Turgenjev. Povest. Hiša ob Volgi. S. Stepanjak. — Josip Jurca. K 1-20, vezano K 2-20.
3. zvezek: Straža. Fran Virant. — Boleslav Prus. Povest. K 2-40, vezano K 3-40.
4. zvezek: Ponžani in razžani. F. M. Dostojevskij. — Vladimir Levstik. Roman v štirih delih in z epilogom. K 3-—, vezano K 4-20.
5. zvezek: Kobzar. Taras Ševčenko. — Josip Abram. Izbrane pesmi. Z zgodovinskim pregledom Ukrajine in pesnikovim življenjepisom. K 2-40, vezano K 3-60.
6. zvezek: Moš Simone. Champol. — V. Levstik. Roman. K 1-90, vezano K 3-—.
7. zvezek: Hajdamaki. Taras Ševčenko. — Josip Abram. Poem z zgodovinskim uvodom o hajdamaki. (Kobzar II. del.) Broširano K 1-50, (VI. in VII. zvezek skupno K 3-40, vez. K 4-50.)
8. zvezek: Dolina krvi. (Glenanaar.) A. Sheehan. — Fran Bregar. Povest iz irskega življenja. K 4-20, vezano K 5-80.
- Kacijanar. Anton Medved. Tragedija v petih dejanjih. K 1-40, vezano K 2-40.
- Roma. Silvin Sardenko. Poezije. K 2-—, vez. K 3-20.
- Andrej Hofer, tirolski junak. Fran Rihar. Ljudska igra v petih dejanjih s predgovorom in sklepno sliko (18 moških, 4 ženske vloge). K —80, deset izvodov K 5-—.
- Črna žena. Povest iz domače zgodovine. K 1-40, vezano K 2-—.

Ljudska knjižnica:

1. zvezek: Znamenje štirih. Conan Doyle. Londonska povest. K —60, skupaj vezan z II. zvez. K 1-80.
 2. zvezek: Darovana. Alojzij Dostal. Zgodovinska povest iz dobe slovanskih apostolov. K —60, skupaj vezan s I. zvezkom K 1-80.
 3. zvezek: Jernač-Zmagovač. Henrik Sienkiewicz. — Fran Virant. Povest. — Med plavci. Artur Achleitner. Povest tirolskega gorskega župnika. K —60, skupaj vezan s VI. zvezkom K 1-40.
 4. zvezek: Malo življenje. Dr. Fran Detela. Povest. K 1-—, vezano K 1-90.
 5. zvezek: Zadnja kmečka vojska. Avgust Šenoa. Zgodovinska povest iz leta 1573. K 1-60, vezano K 2-60.
 6. zvezek: Gozdarjev sin. Fran S. Finžgar. Povest. K —20, skupno vezano s III. zvezkom K 1-40.
 7. zvezek: Prihajač. Dr. Fran Detela. Povest. K —90, vezano K 1-70.
- Splošno priljubljeni ljudski pisatelj nam tu slika v krasni povesti življenje na kmetih z vso svojo resnobo in težavami ter nam predločuje ljudstvo resnično tako, kakršno je.
8. zvezek: Pasjeglavlci. Alojzij Jirasek. Zgodovinska povest. — Kristusove legende. 1. Vodnjak modrih mož. — 2. Betlehemske detece. — 3. Sveta noč. — 4. Beg v Egipt. — 5. V Nazaretu. — 6. V templju. — 7. Taščica. —

8. Naš gospod in sveti Peter. K 2-20, vezano K 3-20.

Velika zgodovinska povest kmečkega punta na Češkem.

9. zvezek: Alešovec. Kako sem se jaz likal. I. del. K 1-20, vezano K 2-—.
10. zvezek: Isto II. del. K 1-20, vezano K 2-—.
11. zvezek: Isto III. del. K 1-20, vezano K 2-—.
12. zvezek: Dolžan. Iz dnevnika malega poredneža. K 1-40, vezano K 2-30.
13. zvezek: Haggard. Dekle z biseri. K 2-—, vezano K 3-20.

Povesti slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo. Andrej Kalan. Nova zbirka. I. zvezek. K —80.

Zadnji dnevi Jeruzalema. (Lucij Flav.) J. Spillmann J. D. Zgodovinski roman. 2 dela. K 3-80, vezano K 5-40.

Za križ in svobodo. Igrokaz v petih dejanjih (6 moških in 1 ženska vloga). K —50, pet izvodov in več po K —35.

Posebno za mladeniška društva pripravna igra polna navdušenja za krščanska načela.

Slovanska apostola. Sardenko. Zgodovinska igra. Ob 1025 letnici Metodove smrti (885—1910). K 1-20.

Slomšek o sv. Cirilu in Metodu. Ob 1025 letnici Metodove smrti (885—1910). K 1-—.

Krek. Turški križ. (Igra v štirih dejanjih). — Tri svetov. (Igra v treh dejanjih). K 1-—, 10 izvodov K 8-—.

Vsebina obeh, za mešane vloge prirejenih iger, je tako zanimiva ter za ožer tako silajno prirejena, da se bodeta radi svoje lahke uprizorljivosti gotovo kmalu osvojili naše ljudske odre.

Zbirka ljudskih iger; dosedaj 11 zv. po K —80.

Ta zbirka je zlasti za naša izobraževalna društva, pa tudi za druge odre ljudskega in diletanškega značaja neobhodno potrebna; igre se dajo vse brez posebnih pripomočkov lahko uprizoriti.

Vsebina:

1. zvezek se začne ne dobi.
2. zvezek: 1. Vedečevalka. Gluma v enem dejanju. (6 moških vlog.) — 2. Kmet-Herod ali gorje mu, ki pride dijakom v roke! Burka s petjem v dveh dejanjih. (5 moških vlog.) — 3. Župan sardamski ali Car in tesar. Veseloigra v treh dejanjih. (10 moških vlog.) — 4. Jeza nad petelinom in kes. Veseloigra v dveh dejanjih za dekleta. (5 ženskih vlog.) K —80.
3. zvezek: 1. Mlini pod zemljo ali zadnje ure poganstva v Rimu. Igra v petih dejanjih. (10 moških oseb.) — 2. Sanje. Igra s petjem v petih dejanjih. (11 moških vlog.) — 3. Sveta Neža. Igrokaz v dveh dejanjih. (12 ženskih vlog.) K —80.
4. zvezek: 1. Dr. Vseznal in njegov sluga Štipko Tiček. Veseloigra v dveh dejanjih. (8 moških vlog.) — 2. Vaški skopuh. Igrokaz v treh dejanjih. (5 moških vlog.) — 3. Novi zvon na Krtinah ali srečna sprava. Selska igra v treh dejanjih. (8 moških vlog.) — 4. Zakleta

soba v gostilni pri „zlati goski“. Burka v enem dejanju. (6 ženskih vlog.) K —80.

5. in 6. zvezek: 1. Garcia Moreno. Zaloigra v petih dejanjih. (16 moških vlog.) — 2. Krčmar pri zvitem rogu. Burka v enem dejanju. (5 moških vlog.) — 3. Kukavica modra ptica ali boj za doto. Veseloigra v štirih dejanjih. (8 ženskih vlog.) — 4. Sveta Cita. Slika iz njenega življenja v treh dejanjih. (9 ženskih vlog.) — 5. Pri gospodi. Zaloigra v dveh dejanjih. (5 ženskih vlog.) — 6. Črevljar. Veseloigra v treh dejanjih. (6 moških vlog.) — 7. Kmet in fotograf. Komičen prizor. (3 moške vloge.) — 8. Kovačev študent. Burka. (6 moških in 1 ženska vloga.) K 1-60.

7. in 8. zvezek: 1. Sinovo maščevanje ali spoštuj očeta. Igrokaz v treh dejanjih. (8 moških vlog.) — 2. Za letovišče. Burka enodejanka. (12 moških vlog in 2 otroka.) — 3. Občinski tepček. Veseloigra v treh dejanjih. (13 moških vlog.) — 4. Dve materi. Igrokaz s petjem v štirih dejanjih. (12 ženskih vlog.) — 5. Nežka z Bleda. Narodna igra v petih dejanjih. (19 ženskih vlog.) — 6. Najdena hči. Igra za ženske vloge v treh dejanjih. (9 ženskih vlog.) K 1-60.

9. zvezek: 1. Na Betlehemske poljanah. Božična igra v treh dejanjih. (9 moških vlog.) — 2. Kazen ne izostane. Igra v štirih dejanjih. (5 moških vlog.) — 3. Očetova kletva. Igra v treh dejanjih. (16 moških vlog.) — 4. Čašica kave. Veseloigra v enem dejanju. (8 ženskih vlog in dva otroka.) K —80.

10. zvezek: 1. Fernando strah Asturije ali izpreobrnenje roparja. Igrokaz v treh dejanjih. (11 moških vlog.) — 2. Rdeči nosovi. Burka v enem dejanju. (7 moških vlog.) — 3. Zdal gre sem, zdaj pa tja. Burka v enem dejanju. (5 moških vlog.) — 4. Poštna skrivnost ali začarano pismo. Burka v enem dejanju. (7 moških vlog.) — 5. Strahovi. (3 ženske vloge.) K —80.

11. zvezek: 1. Večna mladost in večna lepota. Igrokaz v treh dejanjih. (14 ženskih vlog.) — 2. Repoštev, duh v krkonoskih gorah ali vsega je enkrat konec. Čarobna burka v petih dejanjih. (9 moških vlog.) — 3. Prepirljiva sosedan ali boljše je kratka sprava kot dolga pravda. Burka v enem dejanju. (4 moške vloge.) K —80.

12. zvezek: (Za moške vloge: Izgubljen sin. V ječi. Pastirci in kralji. — Za ženske vloge: Ljudmila. Plansarica.) K —80.

13. zvezek: (Za ženske vloge: Vestalka. Smrt Marije Davice. Marijin otrok.) K —80.

14. zvezek: (Za ženske vloge: Junaška deklica. Devica Orleanska. — Za moške vloge: Sv. Boštjan. — Za otroške vloge: Materin blagoslov.) K —80.

15. zvezek: (Za ženske vloge: Fabiola in Neža. — Za moške vloge: Turki pred Dunajem.) K —80.

Navedene igre so si vsled lahke uprizorljivosti in krasne vsebine v najkrajšem času osvojile vse naše domače odre.

Vse te knjige se dobe v Katoliški Bukvarni v Ljubljani, v knjižarni „Ilirija“ v Kranju in I. Krajec nasl. v Novem mestu.

Izvršuje vse

: bančne :

: posle. :

J. C. Mayer, Ljubljana, Stritarjeve ulice.
Banka in menjalnica.
Manufakturna trgovina na debelo in drobno.

: **Zaloga** :
 vseh vrst sukna,
 platna ter manu-
 fakturnega blaga.
 3027

Št. 8599/V. II.

3545 3

Razglas.

Mladenci, ki so rojeni l. 1892. stopijo s 1. januarjem 1911 v črno-vojno dolžnost.

Zaradi zabeleže se je torej vsem leta 1892. v Ljubljani rojenim mladencem, neglede na pristojnost, in pa zunaj Ljubljane rojenim, v Ljubljano pristojnim mladencem od 15. do 31. decembra t. l. zglasiti v mestnem vojaškem uradu, v „Mestnem domu“, I. nadstropje.

Izkazila o domovinstvu (domovnico, delavsko ali poselsko knjižico) je prinesiti s seboj.

Bolne, odsotne in zadržane mladeniče morejo zglasiti sorodniki.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 23. novembra 1910.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni
 c. kr. deželne vlade svetnik:

Laschan I. r.

Knjigoveznica „Katol. tisk. društva“ v Ljubljani

se priporoča v izdelavo vsakovrstnih knjigoveških del.

Specijaliteta: črtanje poslovnih knjig

za denarne zavode, trgovce, tovarnarje, društva i. t. d.

Vsako naročilo se točno in natančno po predpisu

izvrši. Raznovrstni vzorci na zahtevo brezplačno.

Oklic.

Vsled sklepa c. kr. okrajnega sodišča v Ljubljani z dne 25. novembra 1910 A 1646/10/24 se vrši

dne 9. decembra 1910,

začenši ob 9. uri dopoldne, v novem Ranzingerjevem skladišču Cesta na južno železnico, t. j. za vojašnico c. in kr. 27. pešpolka prostovoljna sodna prodaja v zapuščino po g. Amaliji Vilhar, roj. Luckmann spadajočih premičnin: pohištva, obleke, dragotin i. t. d.

Kupljeni predmeti se morajo takoj plačati in odnesti.

Cenilni zapisnik je na vpogled v pisarni podpisanega.

3527

Dr. Fran Vok

c. kr. notar kot sodni komisar.

Orehove tropine

IVANCIC v Medvodah. Orehove tropine vsebujejo 56% proteina in maščobe, torej trikrat več kakor pšenični otrobi. Cena zmletim tropinam je K 18.— z vrečo vred. Zahtevajte vzorce in navodila.

3308 1

Moderne kožuhovine

kakor: ovratnice, mufi, klobuki, čepice za dame, gospode in otroke, otročje garniture, vse v največji izberi po zelo :-: ugodnih cenah v modni trgovini :-:

P. Magdič, Ljubljana
 nasproti glavne pošte.

3012

Valjčni mlin v Domžalah

I. Bončar, Ljubljana

Centralna pisarna in skladišče Vencova ul. 6.

Telefon interurb. št. 129.

Telefon interurb. št. 129.

Priporoča pšenično moko izvorsne kakovosti, otrobe in druge mlevske izdelke.

Zastopstvo in zaloga v Gorici: Peter Gruden & Komp., Stolni trg 9.

Tehnični birô in podjetje zgradb

Ingenieur H. UHLÍŘ

Ljubljana, Resljeva c. 26.

Strokovna izvršitev vseh vrst načrtov in proračunov, znanstvena mnenja, prevzeta zgradb

3362

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet do 31. dec. 1909
 čez 83 milijonov kron

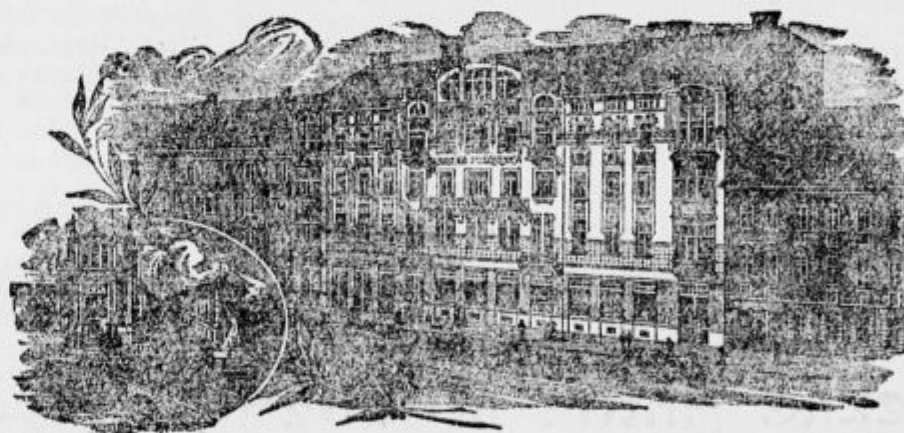
Lastna glavica K 503.575-98

Stanje vlog dne 31. marca 1910
 čez 21 milijonov kron

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta št. 6, prilikoje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkevijo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih 4-50 kron na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolaganje. Sprejema tudi vloge od svojih zadržnikov na tekoči račun ter daje istim posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti poroštvi) in zastavi vrednostnih papirjev. Menjice se najkulantneje eskomptujejo

Dr. Ivan Sušteršič, predsednik. Josip Siška, stolni kanonik, podpredsednik — Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano. Fran Povše, vodja, graščak, drž. in dež. poslanec. Anton Kobi, posestnik in trgovec, Breg pri Borovnici. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, svetnik trgovske in obrtne zbornice in hišni posestnik v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in blagajnik Ljudske posojilnice. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Silbar, župnik na Rudniku.

7

1

IZPELJAVA
 vseh poslovnih transakcij. - Izdajanje čekov, nakaznic in
KREDITNIH PISEM
 za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

C. KR. PRIVIL. BANCNA IN MENJALNICNA DELNISKA DRUŽBA
MERCUR OSREDNJA MENJALNICA:
 DUNAJ I., WOLLZEILE 1.
 Podružnice: Baden, Češka Kamenica, Češka Liza, Brno, Dux, Gablonz a. N., Graslitz, Krakov, Litomerice, Moravski Zumburg, Mödling, Meran, Novi Jičín, Plzeň, Praha, Liberec, Dunajsko Novomesto, Cvilava.

NAKUP IN PRODAJA
 vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnih, srečk i. t. d., i. t. d.
 Zavarovanje proti izgubi pri držanju sredstev in vredn. papirjev
 Prospekte in cenike premij zastoj in franko.

3205

HERBABNY-JEV podfosforato-kisli

APNENO-ZELEZNI SIRUP

Ta je že 41 let uveden. zdravniško preizkušen in priporočen prsi sirup. Odstranjuje slez, pomiljuje kašelj in vzbuja slast. Pospešuje prebavo in reditev in je izborno sredstvo za tvoritev krvi in kosti.

Cena steklenici K 2.50, po pošti 40 vinarjev več za zavitek.

Edino izdelovanje in glavna razpošiljitev:

Dr. Hellmannova lekarna „Zur Barmherzigkeit“ (Herbabny-jev nasl.). DUNAJ VII.1., Kaiserstrasse 73-75.

V zalogi je še pri gospodih lekarnarjih v Ljubljani, Beljaku, Celju, Celovcu, Črnomlju, Novem mestu, Reki, Sovodnju, Št. Vidu, Trbižu, Trstu, Velikovu in Volšperku.

VARSTVENO ZAVAROVAN.

PURJODAL.

Jod sarsaparilla-izdelek čisti kri, pospešuje prebavo, lajša krče, kakor tudi nervozne boleti. Povsod tam, koder se jod ali sarsaparilla izdelek predpisuje, se uporablja z najboljšim uspehom.

Cena steklenici K 2.20, po pošti 40 vinarjev več za zavitek.

Julij Meinl

Ustanovljeno 1862.

Uvoz kave
Veležgalnica kave

Slovanski vestnik.

— 30letnica češke »Ustředne Matice školske«. Češka osrednja šolska Matica praznuje te dni 30letnico svojega obstanka. V tem času je ustanovila 100 ljudskih šol, 70 otroških vrtcev, 10 srednjih šol (slednje izključno na Moravskem in Šlezkem s pomočjo tamošnjih podružnic) in eno trgovsko strokovno šolo. Razven tega podpira Matica 247 obmejnih šol. Od 100 Matičinih ljudskih šol je postalo javnih le 44, otroških vrtcev pa je 10 prešlo v občinsko upravo. Zaključene so bile 3 ljudske šole in 2 otroška vrtca, in to le vsled brezprimernege navala tujstva. Srednje šole so prevzele dežele oziroma država v svojo oskrb. Na Matičinih zavodih deluje sedaj 450 oseb, skupno število učencev pa znaša nad 12.000. V 30 letih svojega obstanka je Matica na svojih zavodih vzgojila nad en četrtil milijona čeških otrok. Slava!

sl Zoper nemške naselbine na Ruskem. Ruska vlada je izdelala načrt nove postave, ki se obrača zlasti zoper nemške naselbine na Volinju. Nemci so se naselili tu v velikih množinah in nastala je nevarnost, da zadobe v tej pokrajini odločilni vpliv. Ruska vlada hoče odpraviti nevarnost s tem, da onemogoči tujcem v teh krajih nakupovanje zemlje. Ta postava zadene tudi Poljake in sploh vse neruske in nepravoslavne osebe. Izvzeti so češki kolonisti, toda samo, ako so že od rojstva pravoslavne vere, izvzeti so tudi Rusini, ako se priznavajo k pravoslavju in k ruski narodnosti. Minister Stolipin je izdal obširno utemeljevanje te postave. Bolje, kakor taka prisilna sredstva, bi bilo, da ruska vlada dá ljudstvu kulturno in politično svobodo, da bi narod zamogel razviti svoje sile.

sl Pod dvema zastavama. Pod tem naslovom je prinesel veliki ruski reakcijski list »Novoje Vremja« obširni članek, ki se peča z ruskimi in vseučiliškimi razmerami. Ruska vseučilišča so po mnenju člankarjev gnezda revolucije. Na njih obstoje tajni klubi mladine, ki se peča le s politiko in vzgajajo v nji revolucijskega duha. Teh klubov in tega revolucijskega duha ni mogoče odpraviti iz vseučilišča. Kaj torej storiti? — Odpravijo naj se vseučilišča. Ustanove naj se razne strokovne šole po pokrajinah ruske države, kamor se bodo sprejemali učenci že iz četrtega gimnazijskega razreda. Člankar pravi popolnoma resno, da se ruska mladina preveč uči in bi se morala učiti vsaj osem let manj, potem se ne bo mogla navzeti revolucijskega duha. Vseučilišče naj bo samo za sinove visokih uradnikov in drugih podobnih ljudi, ki so pri vladi na dobrem glasu in imajo pod palcem kaj cvenka. Vsi pa, ki se morajo živiti s podporami in instrukcijami, naj gredo v dotične šole na deželi, katere bo lahko policija tako odmejila od sveta, da ne bodo zašle vanje nobene svobodnejše ideje.

sl »Bosensko-hercegovsko železniško uradniško društvo« se je namesto ob priliki pasivne resistance razpuščene organizacije ustanovilo v Sarajevu.

Mali srbski umetnik. V dunajski konservatorij je bil sprejet Milan Jovanović, učenec srbske ljudske šole v Novem Sadu, ki je šele sedem let star. Znani sloveči profesor in virtuoz na gosli Ševčík se zelo zanima za tega malega umetnika, ki po posluhu in kakor samouk svira na gosli najtežje komade, četudi jih je samo enkrat ali dvakrat slišal. Dunajski glasbeniki prerokujejo malemu umetniku sijajno bodočnost.

Ostanki Žižkovega trupla najdeni. Strokovnjaška komisija iz vseučiliških profesorjev, specialistov za kraneologijo in osteologijo, je v Časlavi preiskala neko grobnico, ki je nosila napis, da počiva tamkaj husitski vodja Žižka, ter je dognala, da so ostanki okostja v tej grobnici res ostanki husita Žižka. Črepinja okostja je globoko presekana, kar je bržkone posledica kakega udarca. Očesni jamici črepinje ste neenaki, čemur je pač vzrok to, da je bil Žižka na eno oko slep. Tudi tipična oblika nosu Žižke se je dognala pri našli ostankih, tako da ni dvoma, da so se res našli ostanki Žižka.

Bulgari na delu. Iz Carigrada se poroča, da je v kosvoskem vilajetu na žel postaji Kumanovo zletelo v zrak tovarno skladišče. Več delavcev je bilo težko ranjenih. Sumi se, da se gre v tem slučaju za bombni napad od strani Bulgarov.

Ruski jezik na švedskem. Švedska generalna konzula v Peterburgu in Helsingsforsu svetujeta svoji vladi, da naj se upelje v srednje in strokovne švedske šole poduk ruskega jezika; svetujeta, da bi se uvedel ruski jezik že v nižjih srednjih šolah kot prostovoljni predmet namestu nemškega in angleškega jezika. Za švedske izobražence je baje ruski jezik neobhodno potreben.

V srbski državni svet sta z ukazom kralja Petra imenovana ministrski predsednik Nikola Pašić in bivši minister Ljuba Stojanović; stalno pa se vpočitja podpolkovnik Rajković in Popović — baje zato, ker sta se ob prevzemanju vojnih potrebščin nekaj ogrešila.

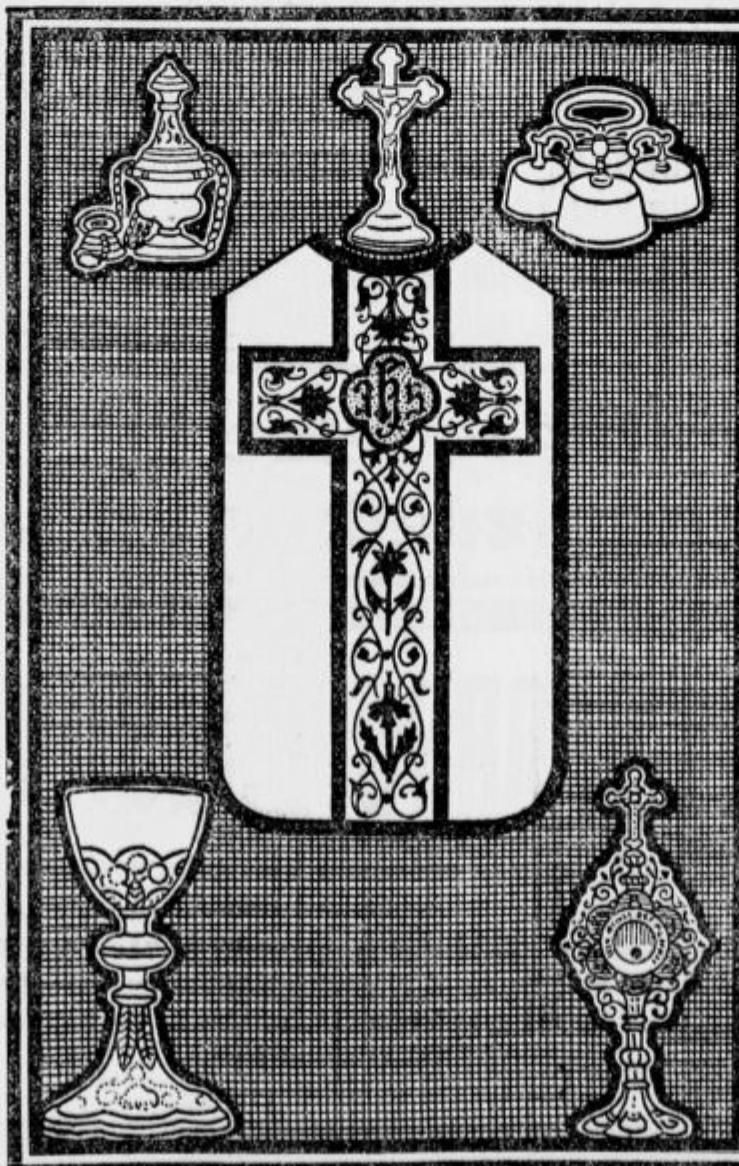
Vseruska univerza za kmetijske si-nove. Iz Moskve se poroča, da se bo v prihodnji seji ruskega zemstva razpravljalo o predlogu radinovskega deželnege zbora vologodskega guvernementa, naj se v spomin 50letnice, odkar se je odpravilo na Ruskem tlačanstvo, ustanovi vseruska univerza, na kateri bi študirali samo kmetijski sinovi in sicer brezplačno.

BILINSKA

KISLA VODA

Izborna dietična namizna pijača.

O dobroti Bilinske vode naj se vpraša domači zdravnik. Dobi se pri Miheli Kastnerju v Ljubljani. 2990

VLASTNI IZDELEK CRKVENIH PARAMENTOV, ZASTAV CRKVENIH IN DRUŠTVENIH VSE CRKVE POTREBŠČINE
FRANC STADNIK
V OLOMUCI (MORAVA)
ELIŠČINA CESTA 43
VZORCI IN PRORAČUNI ZASTONJ IN FRKOGOTOVO BLAGO POŠILJAM NA ZBIRO Z OBRATNO POŠTO NOBENA PRODAJALNA, TOREJ MALA REŽIJA IN NIZKE CENE

Zaščitna znamka „Sidro“
Liniement. Capsici comp.
Wadomestek za Sidro - Pain - Expeller
je splošno priznana kot izvrstno bol blažujoča in odvodno mazilo pri prehlajenju itd.; cena 80 v., K 1.40 in K 2.— se dobiva v vseh lekarnah. Pri nakupovanju tega povsod priljubljenega domačega sredstva, naj se jemljejo le originalne steklenice v skatljah z našo zaščitno znamko „Sidro“ potem se je gotovo prejel orig. izdelek.
Dr. Richterjeva lekarna pri „zlatem levu“ v Pragi.
Elizabetna cesta 11. v. 5. nova.

Vzorci na razpolago!

NOVOSTI MANUFAKTURNEGA BLAGA 1910!

Vzorci pošiljava franko!

LENAST & GERKMAN

Ljubljana, Stritarjeva ulica 4.

Sukno, kamgarn, damsko blago, delen, batist, zefir, kreton, platno, šifon, gradl, garniture, preproge, zavese, odeje, pleti, šerpe, rute v veliki izbiri.

SOLIDNE CENE.

351

Mož

srednje starosti, več slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi

želi službe

kot paznik, sluga, strežnik ali kako drugo primerno službo. — Več pove upravnistvo Slovenca. 3529

Hotel Tratnik

„Zlata kaplja“

Ljubljana, Sv. Petra cesta 27
v bližini kolodvora. 2072

Lepe zračne sobe. - Priznana fina kuhinja. - Izborne pijače. - Nizke cene. - Lepi restavracijski prostori.

Vedno velika zaloga klobukov, kakor tudi čepic lastnega izdelka

POZOR!

Največje kože vseh divjadi po najnižjih dnevnih cenah.

Se priporoča za izdelovanje kožuhov vseh vrst, kakor tudi damskih jop, kolerjev, mufov. V zalogi ima vedno veliko izbero vseh vrst kožuhovine. Sprejemajo se popravila vseh v to stroko spadajočih predmetov. Izdeluje se vse po najnižjih cenah.

J. Wanek Ljubljana, Sv. Petra cesta 21.Najvažnejše je, da se kupi **perje in puh** popolno čisto in brez vsega duha.Tako **perje in puh** se dobi pri znani tvrdki**Anton Šarc v Ljubljani**

Selenburgova ul. 5, na vogalu Knaflcove ul. (nasproti glavne pošte)

po sledečih cenah:

Perje 1/2 kg po . . .	K 1'68	Puh siv 1/2 kg po . . .	K 5'25
" " " " " " " " " "	2'50	" " " " " " " " " "	6'25
" " " " " " " " " "	3'35	" bel " " " " " " " "	6'75
" " " " " " " " " "	4'20	" " " " " " " " " "	8'35
" " " " " " " " " "	5'85	" " " " " " " " " "	10'—

Pošilja se poštne prosto s povzetjem.

2964 1

Zaloga oblek A. KUNC

Ljubljana, Dvorni trg šte. 3

priporoča:

velikansko izber priznana solidnih izdelkov iz lastne delavnice.

Strogo solidna postrežba po najnižjih stalnih cenah.

3312

Za slabokrvne in preboleleje zdravniško priporočano črno Dalmatinsko vino najbolje sredstvo 2501 **KUČ**4 steklenice (5 kg) franko K 4.—
BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.**Sode** iz belega hrastovega lesa, trpežni, močni**Sode**od finega špirta
vinski sodi

krasni izdelek, iz belega hrastovega lesa, močne, trpežne, popolnoma nove iz tovarne špirta za fini špirit in za vino pripravljene, za vsako vino izborni, takoj rabljivi za kar se jamči, odda v velikosti po 500, 400, 500, 600, 700 do 1000 litrov držeče, na zahtevo tudi 100 do 200 litrov ali manjše po prav solidnih nizki ceni

Iv. A. Hartmanna naslednik
Av. Tomažič,
Ljubljana, Marije Terezije cesta**Cene** nizke in solidne, točna postrežba.**Obrtniški koledar**

za leto 1911, izdal Jos. Hauptman, oficijal. trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani. Koledar ima za obrtnike mnogo poučne vsebine. — Cena 60 vin., po pošti 70 vin. Dobi se v vseh knjigarnah in pri izdajatelju. 3421

Vred novo dogotovljenih večjih tovarniških podjetij, ki so opremljena z najnovejšimi stroji, nam je mogoče zadostiti največjim zahtevam, ter dobavljamo priznano najbolje izvršene

parilnike

pranosljiva štedilna kotlišča

neobdelana ali emailirana slamozeznice za krmo reporeznice, mline za debelo moko in sesalke za gnojnice kakor tudi vse druge poljedelske stroje najno- 3394 vejše in najboljše sestave.

Ph. Mayfarth & Co.

Dunaj, II., Taborstr. št. 71.

Zahtevajte obširne prospekte zastoj in franko Zastopniki in razprodajalci se iščejo!

Kdor zida ali rabi cementne izdelke
naj zahteva
cene od **tvornice cementnih izdelkov****JOS. CIHLÁŘ**

Ljubljana

Dunajska cesta št. 67

2580

Daje po

4³/₄ 0/0**UZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI**

KONGRESNI TRG 19

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

KONGRESNI TRG 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4³/₄ 0/0 brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vložnih 100 K čistih 4 K 75 v na leto. Rent. davek plačuje društvo samo. Druge hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Daje tudi svojim članom predujme na osebni kredit, vračljive v 7 1/2 letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, ozir. mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in meniceDr. Fr. Dolšak i. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik.Prelat A. Kalan i. r.,
predsednik.Kanonik I. Sušnik i. r.,
podpredsednik.